FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (tredje avdelningen)

den 30 november 2009 *

I de förenade målen T-427/04 och T-17/05,

Republiken Frankrike, inledningsvis företrädd av G. de Bergues, R. Abraham och S. Ramet, därefter av G. de Bergues, S. Ramet och E. Belliard, och slutligen av G. de Bergues, E. Belliard och A.-L. Vendrolini, samtliga i egenskap av ombud,

sökande i mål T-427/04,

France Télécom SA, Paris (Frankrike), inledningsvis företrätt av advokaterna A. Gosset-Grainville och L. Godfroid, därefter av advokaterna L. Godfroid, S. Hautbourg och M. van der Woude,

sökande i mål T-17/05,

* Rättegångsspråk: franska.

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av J. Buendía Sierra och C. Giolito, båda i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 2005/709/EG av den 2 augusti 2004 om det statliga stöd som Frankrike genomfört till förmån för France Télécom (EUT L 269, 2005, s. 30),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen),

sammansatt av ordföranden J. Azizi samt domarna E. Cremona och S. Frimodt Nielsen (referent),

justitiesekreterare: handläggaren C. Kristensen,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 18 november 2008,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

1. *De tillämpliga statsstödsbestämmelserna*

1 Enligt artikel 87.1 EG är, om inte annat föreskrivs i EG-fördraget, stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

2 I artikel 88.2 EG föreskrivs att om Europeiska gemenskapernas kommission, efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, finner att stöd som lämnas av en stat eller med statliga medel inte är förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87 EG, eller att sådant stöd missbrukas, ska den besluta om att staten i fråga ska upphäva eller ändra dessa stödåtgärder inom den tidsfrist som kommissionen fastställer.

3 I artikel 88.3 EG föreskrivs följande:

”Kommissionen ska underrättas i så god tid att den kan yttra sig om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Om den anser att någon sådan plan inte är förenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 87 [EG], ska den utan dröjsmål inleda det förfarande som anges i punkt 2. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut.”

4 På grundval av bestämmelserna i artikel 94 i EG-fördraget (nu artikel 89 EG), antog rådet förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] (EGT L 83, s. 1).

5 I artikel 1 i förordning nr 659/1999 anges följande definitioner:

”I denna förordning avses med

a) stöd: varje åtgärd som uppfyller alla de kriterier som fastställs i artikel [87.1 EG],

b) befintligt stöd:

…

iv) stöd som enligt artikel 15 är att betrakta som befintligt stöd,

…

c) nytt stöd: allt stöd, det vill säga stödordningar och individuellt stöd, som inte är befintligt stöd, …

d) stödordning: varje rättsakt på grundval av vilket individuellt stöd kan beviljas företag som i rättsakten definieras på ett allmänt och abstrakt sätt, utan att några ytterligare genomförandeåtgärder krävs, samt varje rättsakt på grundval av vilket stöd, som inte är hänförbart till ett visst projekt, kan beviljas ett eller flera företag för obestämd tid och/eller med obestämt belopp,

e) individuellt stöd: stöd som inte beviljas på grundval av en stödordning samt anmälningspliktiga utbetalningar av stöd på grundval av en stödordning,

f) olagligt stöd: nytt stöd som införs i strid med artikel [88.3 EG],

…

h) intresserad part [°]: en medlemsstat eller en person, ett företag eller en företagssammanslutning, vars intressen kan påverkas av att stöd beviljas, framför allt stödmottagaren, konkurrerande företag och branschorganisationer.” [° I överensstämmelse med terminologin i det angripna beslutet, kommer nedan begreppet ”berörd part” att användas. Övers. anm.]

6 Det framgår av artikel 7.5 i förordning nr 659/1999, som enligt artikel 13.1 i samma förordning är tillämplig på olagligt stöd, att ett ”negativt beslut” genom vilket det konstateras att ett sådant stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden utgör hinder mot att det verkställs.

7 I artikel 14 i förordning nr 659/1999, angående återkrav av stöd, föreskrivs följande:

”1. Vid negativa beslut i fall av olagligt stöd skall kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren (nedan kallat beslut om återkrav). Kommissionen skall inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten.

2. Det stöd som skall återkrävas enligt ett beslut om återkrav skall innefatta ränta med en lämplig räntesats som fastställs av kommissionen. Räntan skall betalas från det datum då det olagliga stödet stod till stödmottagarens förfogande till det datum då det har återbetalats.

3. Utan att det påverkar förordnanden av Europeiska gemenskapernas domstol enligt artikel [242 EG] skall återkravet verkställas utan dröjsmål och enligt den berörda medlemsstatens förfaranden enligt nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa kommissionens beslut. I det syftet ska de berörda medlemsstaterna vid förfaranden inför nationella domstolar vidta alla nödvändiga åtgärder som är tillgängliga i deras respektive rättssystem, inbegripet interimistiska åtgärder, utan att gemenskapsrätten påverkas."

8 Nödvändigheten av att fastställa en preskriptionsfrist efter utgången av vilken olagligt stöd inte får återkrävas har påtalats i skäl 14 i förordning nr 659/1999, där följande anges: "Av rättssäkerhetsskäl är det lämpligt att fastställa en preskriptionstid på tio år efter vilkens utgång beslut om återkrav inte kan fattas."

9 Bestämmelser om preskriptionstid och följderna av att preskriptionsfristen löpt ut anges i artikel 15 i förordning nr 659/1999 enligt följande:

"1. För kommissionens befogenheter att återkräva stöd skall en preskriptionstid på tio år gälla.

2. Preskriptionstiden skall börja den dag då det olagliga stödet beviljas mottagaren antingen som individuellt stöd eller på grundval av en stödordning. Preskriptionstiden skall avbrytas av varje åtgärd avseende det olagliga stödet som vidtas av kommissionen eller av en medlemsstat som agerar på kommissionens begäran. Vid varje avbrott skall tiden börja räknas på nytt. Preskriptionstiden skall avbrytas under den tid då kommissionens beslut är föremål för förfaranden vid Europeiska gemenskapernas domstol.

3. Varje stöd för vilket preskriptionstiden har löpt ut skall betraktas som befintligt stöd.”

2. *Bestämmelserna om kommissionens beslutsfattande*

10 I artikel 219 EG anges hur kommissionen fattar beslut. Där föreskrivs följande:

”Kommissionen skall fatta sina beslut med en majoritet av det antal ledamöter som anges i artikel 213 [EG].

Kommissionen kan sammanträda med giltig verkan endast om det antal ledamöter som fastställts i arbetsordningen är närvarande.”

11 I artikel 1 i kommissionens arbetsordning (EGT L 308, 2000, s. 26), som är tillämplig i förevarande mål, föreskrivs följande:

”Kommissionen arbetar som kollegium i enlighet med bestämmelserna i denna arbetsordning och med beaktande av de politiska riktlinjer som fastställs av ordföranden.”

12 I artikel 4 i kommissionens arbetsordning föreskrivs följande:

”Kommissionen skall anta sina beslut

a) vid sammanträde

eller...

c) genom bemyndigande enligt artikel 13,...”

13 I artikel 13 andra stycket i kommissionens arbetsordning föreskrivs följande:

”Kommissionen får … ge en eller flera av sina ledamöter i uppdrag att med ordförandens samtycke anta den slutliga texten till en rättsakt eller till ett förslag som ska föreläggas de övriga institutionerna och vars innehåll har fastställts vid kommissionens överläggningar.”

Målens bakgrund

1. *Bildandet av France Télécom*

14 Sökanden, France Télécom SA, är ett aktiebolag bildat enligt fransk rätt vars verksamhetsföremål i synnerhet består av att säkerställa samtliga former av elektroniska kommunikationstjänster inom och utom landet, säkerställa genomförandet av allmännyttiga uppgifter och, i synnerhet, att i förekommande fall tillhandahålla allmänna telekommunikationstjänster och andra obligatoriska tjänster, att upprätta, utveckla och exploatera samtliga allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationsnät, samt att upprätta och exploatera nät för distribution av radio, television eller multimedia.

15 Fram till år 1990 omfattades den verksamhet som bedrivs av France Télécom av ett statligt verk vid Ministère des Postes et Télécommunications (PTT) (franska post- och telekommunikationsministeriet). France Télécom bildades, i form av en offentligrättslig juridisk person *sui generis*, den 1 januari 1991 genom lag 90-568 av den 2 juli 1990 om organisationen av förvaltningsmyndigheten för post och telekommunikationer (loi 90-568, du 2 juillet 1990, relative à l'organisation du service public de la poste et des télécommunications) (JORF av den 8 juli 1990, s. 8069). Enligt lag 96-660 av den 26 juli 1996 om det nationella företaget France Télécom (loi 96-660, du 26 juillet 1996, relative à l'entreprise nationale France Télécom) (JORF av den 27 juli 1996, s. 11398) omvandlades France Télécom från och med den 31 december 1998 till nationellt bolag, i vilket staten vid tiden för de händelser som målen rör direkt eller indirekt ägde mer än hälften av aktiekapitalet. France Télécom omfattades sålunda av lag 90-568 och, i övrigt och i den utsträckning inte annat angavs i den lagen, av aktiebolagslagstiftningen.

2. *Tillämpligheten av företagsskatt för France Télécom*

Allmänna bestämmelser för företagsskatten

16 Företagsskatten är en kommunal skatt, vars bestämmelser anges i lag och har kodifierats i den allmänna skattelagen (code général des impôts).

17 Enligt artikel 1447-I och artikel 1478-I i den allmänna skattelagen ska företagsskatt betalas varje år av de fysiska eller juridiska personer som per den 1 januari regelbundet utövar näringsverksamhet som företagare.

18 Enligt artikel 1448 i samma lag fastställs företagsskatten utifrån den skattskyldiges förmåga, bestämd utifrån ekonomiska kriterier avseende omfattningen av den verksamhet som bedrivs inom den kommun där skatten ska betalas.

19 Härav följer att företagsskatt är en skatt vars beskattningsunderlag inte utgörs av företagets vinst, utan, vid den tid som målen rör, av en del av värdet av de produktionsmedel – kapital och arbete – som den skattskyldige använt i den kommun där skatt ska betalas.

20 Sålunda föreskrevs i artikel 1467.1 i samma lag, i den lydelse som gällde för beskattningsåren 1994–2002, att företagsskatt för juridiska personer beräknades

utifrån dels hyresvärdet av de av företagets anläggningstillgångar som den skattskyldige använt för sin näringsverksamhet under referensperioden, dels en andel av de löner som betalats under referensperioden.

21 Enligt artikel 1467 A i den allmänna skattelagen är den referensperiod som nämnts i punkt 20 ovan året näst före beskattningsåret, när detta sammanfaller med kalenderåret, eller i annat fall det räkenskapsår som utgått under året näst före beskattningsåret.

22 I artikel 1473 i den allmänna skattelagen anges att företagsskatten fastställs i varje kommun där den skattskyldige förfogat över lokaler eller mark utifrån hyresvärdet av de tillgångar som finns där eller hör dit och de löner som utbetalats till personalen.

23 Beskattningsunderlaget ska enligt artikel 1477 i den allmänna skattelagen deklareras av den skattskyldige.

24 De skattesatser som tillämpas bestäms för varje år genom röstning i de folkvalda församlingarna i de kommuner som uppbär skatten i fråga – det vill säga främst lokala, allmänna och regionala råd – på de villkor som föreskrivs i artikel 1636 B e och följande artiklar i den allmänna skattelagen.

Bestämmelser som tillämpats på France Télécom

Principen om beskattning enligt allmän skattelagstiftning

25 I lag 90-568, genom vilken France Télécom (se punkt 15 ovan) och La Poste bildades, föreskrevs i kapitel IV särskilda bestämmelser om skatter.

26 I artikel 18 i den lagen föreskrevs, med förbehåll för de undantag som angavs i artiklarna 19 och 21, att France Télécom skulle åläggas skatter och avgifter på de villkor som angavs i artikel 1654 i den allmänna skattelagen. Denna bestämmelse medförde att France Télécom enligt allmän skattelag skulle betala alla slags skatter och avgifter som erläggs av privata företag som bedriver samma verksamhet.

Schablonavgift

27 I artikel 19 angavs ett första, tillfälligt undantag från denna princip. Enligt den bestämmelsen skulle France Télécom den 1 januari 1994 bara beläggas med skatter och avgifter som faktiskt bars av staten. Följaktligen behövde France Télécom bland annat inte betala bolagsskatt eller kommunala skatter, såsom företagsskatt. I gengäld var France Télécom för åren 1991–1993 skyldigt att lämna bidrag som för varje år fastställdes i uppbördslagen, inom ett belopp vars underlag, före uppräkning, var lika stort som återstoden i bilagd telekommunikationsbudget för år 1989 (nedan kallat schablonavgift).

Särskild beskattningsordning

28 Artikel 21 i lag 90-568 avsåg den ordning, såvitt avser lokala skatter, som gällde för France Télécom och La Poste från och med år 1994.

29 Det framgår av bestämmelserna i artikel 21 I i lag 90-568 att France Télécom från och med år 1994, med avvikelse från artikel 1473 i den allmänna skattelagen (se punkt 22 ovan), var skattskyldigt där dess säte var beläget.

30 Skatten beräknades, vad gäller beskattningsunderlaget, utifrån de allmänna bestämmelserna i den allmänna skattelagen (artikel 21 I 2). Skatten fastställdes utifrån ett viktat nationellt medelvärde utifrån de skattesatser som fastställts för föregående år i de lokala församlingarna (artikel 21 I 4).

31 France Télécom hade vidare att utge skatt enligt en skattesats på 1,9 procent i stället för 8 procent för förvaltningskostnader, det vill säga ett tilläggsbelopp som uttogs av staten för att kompensera för de kostnader som uppstod för skattemyndigheterna i deras verksamhet med att fastställa och uppbära företagsskatten till förmån för lokala enheter.

32 Skatten skulle betalas till staten eller, för den del som översteg vad som betalats för år 1994, justerad enligt konsumentprisindex för vart år, till de nationella fonderna för fördelning av företagsskatt (artikel 21 I 6).

33 Dessa särskilda villkor för företagsskatt (nedan kallade den särskilda skatteordningen) kodifierades i artikel 1635 e i den allmänna skattelagen. Den särskilda skatteordningen hade ingen bortre tidsgräns för när den skulle upphöra att tillämpas.

34 När det gäller France Télécom har emellertid, genom artikel 29 i lag 2002-1575 av den 30 december 2002 om uppbördslag för år 2003, den särskilda skatteordningen upphört att gälla från och med beskattningsåret 2003.

3. *Det administrativa förfarandet*

35 Den 13 mars 2001 ingav föreningen för regionala enheter för återkrävande av företagsskatt från France Télécom och La Poste enligt allmänn skattelagstiftning (Association des collectivités territoriales pour le retour de la taxe professionnelle de France Télécom et de la Poste dans le droit commun) ett klagomål till kommissionen. Enligt detta klagomål utgjorde den särskilda skatteordningen statligt stöd som var oförenligt med den gemensamma marknaden. Klaganden hänvisade i synnerhet till att tillämpningen av en viktad genomsnittlig nationell skattesats ledde till förlorade intäkter i vissa kommuner.

36 Kommissionen beslutade efter detta klagomål den 28 juni 2001 att inleda det preliminära undersökningsförfarandet avseende den särskilda skatteordningen och lämnade Republiken Frankrike en begäran om upplysningar angående detta.

37 Republiken Frankrike besvarade i en skrivelse av den 26 september 2001 denna begäran om upplysningar. Frankrike uppgav därvid att den särskilda skatteordningen inte utgjorde statligt stöd, eftersom den inte medförde någon förmån för France Télécom och inte medförde någon förlust av medel för staten.

38 Kommissionen antog den 30 januari 2003 ett beslut att inleda det formella granskningsförfarandet enligt artikel 88.2 EG avseende, i synnerhet, undantaget från företagsskatt för France Télécom under åren 1991–1993 och den särskilda skatteordningen (nedan kallat beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet). Beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet delgavs Republiken Frankrike genom skrivelse av den 31 januari 2003. Kommissionen delgav därefter, på begäran av de franska myndigheterna, den 7 mars 2003 en korrigerad lydelse av detta beslut. Kommissionen angav i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet att

förmånen för France Télécom beräknades till 1 miljard franska franc (FRF) per år sedan år 1994 (punkterna 73 och 74). Beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet offentliggjordes den 12 mars 2003 (EGT C 57, s. 5).

39 Republiken Frankrike yttrade sig över beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet den 4 april 2003, och därefter den 15 maj 2003. De franska myndigheterna bestred bland annat bedömningen av stödets omfattning och gjorde gällande att den särskilda skatteordningen för France Télécom måste bedömas i ett helhetsperspektiv, där kommissionen sålunda måste beakta den schablonavgift som ålagts France Télécom för åren 1991–1993. Republiken Frankrike anförde vidare att skattereglerna för France Télécom som helhet inte utgjorde något undantag från beskattning, utan en särskild skatteordning som inte hade något med statligt stöd att göra. De franska myndigheterna lade vidare i denna skrivelse fram en första beräkning (nedan kallad beräkningen av den 15 maj 2003), grundad på statistiska approximationer, enligt vilken France Télécom ålagts betala åtminstone 1,4 miljarder euro för mycket i skatt, utan uppräkning, under perioden 1991–2002.

40 Efter beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet mottog kommissionen mellan den 21 mars och den 30 april 2003 yttranden från elva berörda parter. France Télécom yttrade sig däremot inte skriftligt på detta stadium. Yttrandena översändes till Republiken Frankrike genom skrivelse av den 16 maj 2003. De franska myndigheterna kommenterade yttrandena genom skrivelser av den 30 juni och den 29 juli 2003.

41 Kommissionen mottog därefter ytterligare upplysningar från ett flertal berörda parter. Den begärde ytterligare förtydliganden från Republiken Frankrike genom skrivelse av den 11 september 2003. De franska myndigheterna besvarade denna begäran genom skrivelse av den 20 oktober 2003. Kommissionen lämnade en ny begäran om upplysningar till Republiken Frankrike genom skrivelse av den 11 november 2003, vilken besvarades genom skrivelse av den 4 december 2003. Kommissionen lämnade ytterligare en ny begäran om upplysningar genom skrivelse av den 12 januari 2004.

42 Ett möte med företrädare för kommissionen, Republiken Frankrike och France Télécom hölls den 22 januari 2004.

43 Republiken Frankrike lämnade i en skrivelse av den 26 januari 2004 uppgifter till kommissionen om det verkliga belopp som France Télécom betalat i företagsskatt för år 2003. Detta belopp var lägre än det som använts som underlag för beräkningen av den 15 maj 2003.

44 Kommissionen begärde i en skrivelse av den 2 februari 2004 på nytt upplysningar från Republiken Frankrike, vilken besvarade begäran i en skrivelse av den 16 februari 2004.

45 Berörda parter yttrade sig på nytt mellan den 19 mars och den 26 maj 2004. Dessa yttranden översändes till Republiken Frankrike den 3 maj och den 14 juni 2004.

46 Kommissionen begärde den 1 juni 2004 upplysningar från Republiken Frankrike angående de eventuella skatter, förutom företagsskatten och bolagsskatten, som France Télécom varit undantaget från under åren 1991 till 1993.

47 Republiken Frankrike lämnade preliminära uppgifter till svar på den fråga som ställts i skrivelsen av den 1 juni 2004 vid ett möte med företrädare för kommissionen och för France Télécom den 16 juni 2004.

48 France Télécom yttrade sig den 22 juni 2004.

49 Det hölls ett möte mellan företrädare för kommissionen, för Republiken Frankrike och för France Télécom den 23 juni 2004.

50 France Télécom yttrade sig skriftligen på nytt den 30 juni och den 2 juli 2004.

51 Republiken Frankrike lämnade i ett telefax av den 5 juli 2004 en ny beräkning av de ekonomiska konsekvenserna av den ordning som tillämpades för företagsskatt för France Télécom mellan åren 1991 och 2002 (nedan kallad beräkningen av den 5 juli 2004). Den uppgav alltjämt att beräkningen var en uppskattning. Enligt denna nya beräkning, som grundades på den företagsskatt som France Télécom faktiskt ålagts för år 2003, skulle France Télécom under denna period ha ålagts att betala mer än 1,7 miljarder euro, utan uppräkning, mer än vad företaget annars skulle ha betalat.

52 Republiken Frankrike lämnade den 13, 15, 16 och 19 juli 2004 två förklaringar och ytterligare upplysningar avseende i synnerhet den metod som använts vid beräkningen av den 5 juli 2004.

4. *Det angripna beslutet*

53 Kommissionsledamöternas kollegium godkände vid sitt 1667:e möte den 19 och 20 juli 2004 ett förslag till beslut i vilket det konstaterades att France Télécom mottagit statligt stöd genom den särskilda skatteordningen under perioden 1994–2002 (nedan kallat det ifrågavarande stödet). Kollegiet uppdrog åt kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor att med ordförandens samtycke anta den slutliga texten till beslutet på franska – vilket är den språkversion som äger giltighet – efter ”juridisk-språklig granskning”.

54 Kommissionen antog den 2 augusti 2004 beslut K(2004)3061 om det statliga stöd som Frankrike genomfört till förmån för France Télécom (nedan kallat det angripna beslutet). Detta delgavs Republiken Frankrike den 3 augusti 2004. Den version av det angripna beslutet som delgavs Republiken Frankrike innehöll vissa skillnader i jämförelse med den version som godkänts av kommissionsledamöternas kollegium den 20 juli samma år.

55 France Télécom begärde den 8 september 2004 att kommissionen skulle lämna ut det förslag till beslut som godkänts av kommissionsledamöternas kollegium och den version av det angripna beslutet som delgetts Republiken Frankrike.

56 Tjänstemännen vid kommissionens generalsekretariat underrättade i en skrivelse av den 14 september 2004 France Télécom om att kommissionen mottagit denna begäran och angav att ett svar skulle lämnas inom 15 arbetsdagar i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EGT L 145, s. 43).

57 France Télécom ingav den 28 oktober 2004, i avsaknad av svar från kommissionen, en bekräftande ansökan i enlighet med artikel 7.4 i förordning nr 1049/2001.

58 De begärda handlingarna lämnades till France Télécom den 11 november 2004.

59 Kommissionen delgav den 19 januari 2005 Republiken Frankrike en rättelse genom vilket den lydelse som godkänts den 19 och 20 juli 2004 åter antogs.

60 Den korrigerade lydelsen av det angripna beslutet offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* den 14 oktober 2005 med nummer 2005/709/EG (EUT L 269, s. 30).

61 Kommissionen fastslog inledningsvis i det angripna beslutet att den schablonavgift som föreskrivits i artikel 19 i lag 90-568 för perioden från år 1991 till 1993 kunde anses ersätta den företagsskatt som normalt skulle ha erlagts för dessa år. Undantaget från företagsskatt under denna period skulle således inte anses utgöra statligt stöd (skälen 22–33 och 53).

62 Kommissionen ansåg däremot att den särskilda skatteordning som tillämpades under perioden 1994–2002 utgjorde statligt stöd, bestående av skillnaden mellan den skatt som France Télécom borde ha betalat enligt allmän skattelagstiftning och den företagsskatt som företaget faktiskt betalat (nedan kallad underbeskattningen). Detta nya stöd, som genomförts med åsidosättande av artikel 88.3 EG, var dessutom oförenligt med den gemensamma marknaden. Det skulle därför återkrävas (skälen 34–53 i det angripna beslutet).

63 Kommissionen har vid kvalificeringen av den särskilda skatteordningen som statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG resonerat på följande sätt.

64 Kommissionen angav för det första skälen till varför den inte kunde godta de franska myndigheternas argument att den konstaterade förmånen under perioden 1994–2002 mer än väl uppvägts av vad France Télécom betalat i form av schablonavgift under perioden 1991–1993 (skälen 35–41 i det angripna beslutet).

65 Kommissionen gjorde inledningsvis gällande att lag 90-568 innefattat två skilda och på varandra följande skattesystem – först en befrielseordning, gällande mellan åren 1991 och 1993, där schablonavgiften ersatte beskattning enligt allmän skattelagstiftning, däribland företagsskatten, och därefter en särskild undantagsordning som lett till otillräckliga åligganden att utge företagsskatt, som var tillämplig från år 1994 och som upphävdes år 2003 (skälen 36 och 38 i det angripna beslutet).

66 Kommissionen anförde vidare i skäl 37 i det angripna beslutet att enligt rättspraxis kan inte ett stöd till ett företag ”kompenseras” genom en särskild avgift som åläggs samma företag (domstolens dom av den 2 juli 1974 i mål 173/73, Italien mot kommissionen, REG 1974, s. 709; svensk specialutgåva, volym 2, s. 321).

67 Kommissionen ansåg sig följaktligen inte kunna godta att underbeskattningen av France Télécom åren 1994–2002 kompenseras av den schablonavgift som bolaget betalade åren 1991–1993, vilken inte var kopplad till företagsskatten, varken specifikt genom lag 90-568 eller genom beräkningsmetoder (skäl 38 i det angripna beslutet).

68 Kommissionen ansåg vidare att den ifrågavarande schablonavgiften påminde mer om en avgift på rörelseresultatet än om företagsskatt. Mot den bakgrunden är det enbart i undantagsfall som kommissionen kan godta att denna avgift kompenserar det totala undantag från företagsskatt som gällt för France Télécom från åren 1991 till 1993. En normal rättstillämpning borde tvärtom ha lett till att kommissionen betraktade detta undantag som statligt stöd, vars belopp skulle läggas till den underbeskattning som gällt för France Télécom från år 1994 till följd av den särskilda skatteordningen (skälen 38 och 39 i det angripna beslutet).

69 Slutligen noterade kommissionen att ett resonemang, enligt vilket kompensation görs mellan vad France Télécom betalat till staten under åren 1991–1993 och den underbeskattning som gällde för för France Télécom från år 1994, skulle leda till en

omklassificering i efterhand av det överskott som France Télécom påstås ha betalat under åren 1991–1993 som en skattelättnad, jämfört med allmän skattelagstiftning, vilket inte var syftet med lag 90-568. Denna teoretiska motivering i efterhand motsvarar heller inte en tillämpning av normala franska skatteregler, utan det enda syftet är att undvika återbetalning av det stöd som beviljats France Télécom (skäl 40 i det angripna beslutet).

70 Kommissionen ansåg, för det andra, att underbeskattningen utgjorde en förmån för France Télécom, som beviljats genom resurser som annars skulle ha förts upp i statens budget. Den utgjorde därmed statligt stöd (skäl 42 i det angripna beslutet).

71 Kommissionen anförde vidare i skälen 43 och 44 i det angripna beslutet att kommissionen inte, när den konstaterat förekomsten av statligt stöd, kan beakta Republiken Frankrikes argument att en högre företagsskatt skulle minska skatteunderlaget för bolagsskatten vid bestämmandet av den nettoförmån som France Télécom erhållit (förstainstansrättens dom av den 8 juni 1995 i mål T-459/93, Siemens mot kommissionen, REG 1995, s. II-1675).

72 Kommissionen godtog för det fjärde inte Republiken Frankrikes argument att det ifrågavarande stödet inte kunde återkrävas på grund av preskriptionsbestämmelserna i artikel 15 i förordning nr 659/1999, och fann att det ifrågavarande stödet utgjorde ett nytt stöd och inte ett befintligt sådant (skäl 45).

73 Kommissionen anförde inledningsvis att utgången av den preskriptionsfrist som anges i artikel 15 i förordning nr 659/1999 inte medför att ett nytt stöd ska anses omvandlas till ett befintligt sådant, utan bara att kommissionen är förhindrad att återkräva stöd som införts mer än tio år innan kommissionen först ingrep (skälen 46–48 i det angripna beslutet).

74 Vidare anförde kommissionen att det genom lag 90-568 hade införts en stödordning och att eventuell preskription endast rör stöd som beviljats med tillämpning av denna och inte stödordningen i sig. Preskriptionsfristen börjar således löpa när varje stöd faktiskt beviljats France Télécom, det vill säga varje år vid den tidpunkt då företagsskatten skulle ha betalats (skäl 49 i det angripna beslutet).

75 Kommissionen anförde därefter att preskriptionsfristen avbrutits genom den begäran om upplysningar som lämnats till Republiken Frankrike den 28 juni 2001 (skäl 50 i det angripna beslutet).

76 Kommissionen drog härav slutsatsen att eftersom det första stödet beviljats för år 1994, det vill säga mindre än tio år före den 28 juni 2001, skulle det ifrågavarande stödet återkrävas i sin helhet (skäl 51 i det angripna beslutet).

77 Kommissionen anförde, för det femte, att de franska myndigheterna inte anfört några specifika skäl för att det ifrågavarande stödet skulle vara förenligt med den gemensamma marknaden och att den inte kunde se någon rättslig grund för att förklara stödet förenligt med den gemensamma marknaden (skäl 52).

78 Kommissionen drog mot den bakgrunden slutsatsen, i skäl 53 i det angripna beslutet, att den ordning för företagsskatt som tillämpades för France Télécom under perioden 1991–1993 inte utgjorde statligt stöd och att underbeskattningen till förmån för France Télécom under perioden 1994–2002 utgjorde, till följd av den särskilda skatteordningen, statligt stöd som var oförenligt med den gemensamma marknaden, vilket rättsstridigt genomförts och således skulle återkrävas.

79 Emellertid kunde inte det exakta belopp som ska återkrävas bestämmas, på grund av de divergerande uppgifter som lämnats av de franska myndigheterna inom ramen för det administrativa förfarandet. Kommissionen ansåg att det belopp som ska återkrävas uppgår till mellan 798 miljoner och 1,14 miljarder euro, exklusive ränta (skälen 54–59).

80 Kommissionen hänvisade, i skäl 54 i det angripna beslutet, till en rapport som lämnats till det franska parlamentet av direction générale des impôts (den centrala skattemyndigheten) i november 2001. Enligt denna rapport ”skulle ett omedelbart återgående till normala villkor avseende … företagsskatten för [France Télécom], med oförändrad skattesats …, leda till en extrabeskattning på nästan 198 miljoner euro för företaget”.

81 Kommissionen stödde sig i övrigt på beräkningen av den 15 maj 2003, vars resultat presenterades i form av en tabell i skäl 54 i det angripna beslutet. Enligt de uppgifter som Republiken Frankrike lämnat skulle den teoretiska sammanlagda skatten för France Télécom enligt allmän skattelagstiftning för åren 1994–2002 ha uppgått till 8,362 miljarder euro. Den faktiska sammanlagda skatt som företaget ålagts för samma period enligt den särskilda skatteordningen var 7,222 miljarder euro. Underbeskattningen till förmån för France Télécom under perioden 1994-2002 var således 1,14 miljarder euro.

82 Kommissionen anförde vidare att de franska myndigheterna genom skrivelsen av den 29 januari 2004 lämnat uppgifter om den skatt som France Télécom borde ha betalat enligt allmän skattelagstiftning för år 2003 (773 miljoner euro) och bekräftat att beräkningen av den 15 maj 2003 var välgrundad (skäl 55 i det angripna beslutet). Det var således inte förrän vid de möten som hölls den 16 och 23 juni 2003 som de franska myndigheterna bestred tillförlitligheten av dessa uppgifter (skälen 56 och 57 i det angripna beslutet).

83 Den 5 juli 2004 lade de franska myndigheterna fram en ny beräkning. Denna ledde till andra resultat, vilka presenterades i form av en tabell i skäl 58 i det angripna beslutet. Den teoretiska sammanlagda skatt som skulle ha utgått för France Télécom enligt

allmän skattelagstiftning för åren 1994–2002 hade minskats till 8,02 miljarder euro. Underbeskattningen till förmån för France Télécom under perioden 1994–2002 uppgick därmed till 798 miljoner euro.

84 Till följd av de motstridiga uppgifter som Republiken Frankrike lämnat under det administrativa förfarandet drog kommissionen slutsatsen att det inte var möjligt att fastställa det exakta belopp som ska återkrävas, men att detta uppgår till mellan 798 miljoner och 1,14 miljarder euro, exklusive ränta. Enligt kommissionen skulle det exakta belopp som ska återkrävas fastställas av de franska myndigheterna, med tillämpning av deras lojalitetsplikt, i samband med genomförandet av det angripna beslutet (skälen 59 och 60 i det angripna beslutet).

85 Mot bakgrund av vad som anförts ovan har artikeldelen i det angripna beslutet följande lydelse:

”*Artikel 1*

Det statliga stöd som [Republiken] Frankrike olagligt beviljat i strid med artikel 88.3 … EG … till förmån för France Télécom genom den ordning för kommunal företagsskatt som var tillämpligt på detta företag under perioden den 1 januari 1994 till den 31 december 2002 … är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

1. [Republiken] Frankrike skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från France Télécom återkräva det stöd som avses i artikel 1.

2. Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, under förutsättning att dessa förfaranden möjliggör en omedelbar och effektiv verkställighet av beslutet.

3. Det stöd som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper från den dag det stod till stödmottagarens förfogande till den dag det återbetalas.

…

Artikel 3

[Republiken] Frankrike skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet. För detta ändamål skall [Republiken] Frankrike använda det frågeformulär som bifogats detta beslut.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike.”

86 Kommissionen väckte den 25 oktober 2006 talan om fördragsbrott. Kommissionen yrkade därvid att domstolen skulle fastställa att Republiken Frankrike, genom att inte ha verkställt det angripna beslutet inom den angivna fristen, hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 2 och 3 i detta beslut, artikel 249 fjärde stycket EG och artikel 10 EG.

87 Domstolen biföll kommissionens talan genom dom av den 18 oktober 2007 i mål C-441/06, kommissionen mot Frankrike (REG 2007, s. I-8887).

Förfarandet och parternas yrkanden

88 Republiken Frankrike har, genom en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 13 oktober 2004, väckt en talan som registrerats med målnummer T-427/04.

89 France Télécom har, genom en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 10 januari 2005, väckt en talan som registrerats med målnummer T-17/05.

90 France Télécom har, i en handling som inkom till förstainstansrättens kansli den 23 maj 2008, begärt att målen T-427/04 och T-17/05 ska förenas vad gäller det muntliga förfarandet och domen, i enlighet med artikel 50.1 i förstainstansrättens rättegångsregler.

91 Kommissionen och Republiken Frankrike yttrade sig över denna begäran den 16 respektive 19 juni 2008.

92 Genom beslut av ordföranden vid förstainstansrättens tredje avdelning av den 19 september 2008 förenades målen T-427/04 och T-17/05 såvitt gäller det muntliga förfarandet och domen, i enlighet med artikel 50 i rättegångsreglerna.

93 Förstainstansrätten (tredje avdelningen) ställde på grundval av referentens rapport skriftliga frågor till parterna angående den betydelse för förevarande mål som domen i det i punkt 87 ovan nämnda målet kommissionen mot Frankrike har och angående de åtgärder som parterna i det målet vidtagit. Vidare beslutade förstainstansrätten att inleda det muntliga förfarandet.

94 Parterna besvarade förstainstansrättens skriftliga frågor inom förelagda frister. Republiken Frankrike förklarade att den återkallat sin talan såvitt avser den femte grunden.

95 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens muntliga frågor vid förhandlingen den 18 november 2008.

96 Förstainstansrätten (tredje avdelningen) beslutade den 24 mars 2009 att återuppta det muntliga förfarandet för att ställa frågor till kommissionen och göra det möjligt för

sökandena att yttra sig angående svaren på dessa frågor. Kommissionen inkom med svar och France Télécom inkom med yttrande inom förelagda frister.

97 Republiken Frankrike och France Télécom har yrkat att förstainstansrätten ska

— ogiltigförklara det angripna beslutet, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

98 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten ska

— ogilla talan i båda målen, och

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

1. *Sammanfattning av de grunder som åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring*

99 Republiken Frankrike har åberopat fyra grunder till stöd för sin talan. Som första grund har Republiken Frankrike gjort gällande att kommissionen har gjort en uppenbart felaktig bedömning och felaktig rättstillämpning genom att anse att den särskilda skatteordningen, som gällde mellan åren 1994 och 2002, medfört en förmån för France Télécom. Republiken Frankrikes andra grund är att dess rätt till försvar åsidosatts. Vad avser den tredje grunden har Republiken Frankrike gjort gällande att vad som förordnats om återkrav av det ifrågavarande stödet i det angripna beslutet utgör ett åsidosättande av artikel 15 i förordning nr 659/1999. Den fjärde grunden, som framställts alternativt, är att det angripna beslutet, i den del det förordnats om återkrav av det ifrågavarande stödet, utgör ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar.

100 France Télécom har åberopat fem grunder till stöd för sin talan. Den första grunden är att dess rätt till försvar åsidosatts. Den andra grunden är uppdelad i fyra delgrunder. France Télécom har därvid gjort gällande att kommissionen i det angripna beslutet i tre avseenden gjort en uppenbart felaktig bedömning och en felaktig rättstillämpning genom att anse att företaget erhållit en förmån. Som tredje grund har det gjorts gällande att kommissionen åsidosatt artikel 15 i förordning nr 659/1999. Den fjärde grunden, som rör ett åsidosättande av artikel 14 i samma förordning, är uppdelad i två delar. Den första delgrunden är att principen om skydd för berättigade förväntningar har åsidosatts genom att den åtgärd för vilken återkrav har förordnats inte utgör statligt stöd. Den andra delgrunden består i att rättssäkerhetsprincipen har åsidosatts genom att det stödbelopp som ska återkrävas inte kan bestämmas. Som femte grund har France Télécom gjort gällande att de andra ändringar i det angripna beslutet än korrigeringar av stavning eller grammatik som gjorts av kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor i det angripna beslutet efter det beslut som antagits av kommissionsledamöternas kollegium utgör ett åsidosättande av reglerna för kommissionens beslutsfattande.

101 Förstainstansrätten ska först pröva France Télécoms femte grund om åsidosättande av reglerna för kommissionens beslutsfattande.

2. *Huruvida kommissionen iakttog reglerna för kommissionens beslutsfattande*

Parternas argument

102 France Télécom anser i sin femte grund att kommissionen har åsidosatt kollegialitetsprincipen genom att bemyndiga kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor att genomföra en ”juridisk-språklig granskning” av det angripna beslutets slutliga lydelse och underlåta att granska hur detta bemyndigande använts.

103 Enligt France Télécom vilar kollegialitetsprincipen, som följer av artikel 219 EG, på kommissionsledamöternas likställdhet i beslutsfattandet. Därför får enbart rena rättelser i fråga om stavning eller grammatik göras i lydelsen av ett beslut efter dess formella antagande i kommissionsledamöternas kollegium, medan alla andra ändringar ankommer på kollegiet (domstolens dom av den 15 juni 1994 i mål C-137/92 P, kommissionen mot BASF m.fl., REG 1994, s. I-2555, punkt 68; svensk specialutgåva, volym 15, s. I-2555).

104 France Télécom har gjort gällande att dessa regler inte iakttagits i förevarande fall, eftersom det finns två viktiga skillnader mellan den lydelse som antagits av kommissionsledamöternas kollegium vid dess 1667:e möte den 20 juli 2004 och den lydelse som delgavs Republiken Frankrike den 3 augusti 2004. Dessa ändringar går långt utöver enkla rättelser i fråga om stavning eller grammatik.

105 För det första innehöll skäl 55 i den delgivna lydelsen av det angripna beslutet följande mening, vilken inte återfanns i den lydelse som antogs av kollegiet:

”Kommissionen anmärker att skrivelsen av den 29 januari 2004 bekräftar att den beräkningsmetod som använts i skrivelsen av den 15 maj 2003 är riktig.”

106 För det andra hade ordet ”preliminärt”, som hänförde sig till det intervall inom vilket det ifrågavarande stödbeloppet befann sig, tagits bort från skäl 59 i den delgivna lydelsen av det angripna beslutet.

107 Dessa ändringar rör enligt France Télécom viktiga rättsliga aspekter av det angripna beslutet, nämligen tillförlitligheten av den beräkningsmetod som kommissionen använt, när inte ens kollegiets ledamöter ansett sig kunna fastställa ett definitivt belopp, eller ens ett definitivt intervall. France Télécom har till svar på förstainstansrättens skriftliga frågor efter återupptagandet av det muntliga förfarandet anfört att ordet ”preliminärt” avsiktligt införts i beslutet under kollegiets överläggning. Däremot innehöll den mening som lagts till i skäl 55 i den antagna lydelsen av det angripna beslutet – som gav uttryck för att Republiken Frankrike skulle ha vitsordat beräkningsmetoderna avseende den förmån som France Télécom ska ha erhållit – ett oriktigt påstående i sak, som inte återfinns i den lydelse som kollegiet antagit. Därigenom har dessa ändringar av beslutet ändrat betydelsen av detsamma, vilket inneburit ett åsidosättande av ”kollegialitetsprincipen”.

108 France Télécom har i sin replik gjort gällande att enligt förstainstansrättens praxis får kommissionen, efter ingivandet av ansökan genom vilken talan väcks, inte genom en enkel retroaktiv regleringsåtgärd korrigera ett allvarligt fel i det angripna beslutet.

109 Kommissionen har anfört att de skillnader som kan konstateras mellan den lydelse av det angripna beslutet som kollegiet godkänt och den lydelse som delgetts saknar betydelse, eftersom skillnaderna inte påverkar beslutets innehåll. I alla händelser har en rättelse utfärdats den 19 januari 2005 och delgetts Republiken Frankrike samma dag, vilket medförde att den lydelse av det angripna beslutet som delgetts anpassades efter det beslutsförslag som antagits av kommissionsledamöternas kollegium vid dess 1667:e möte.

110 Kommissionen förklarade vid förhandlingen att skillnaderna mellan det förslag till beslut som antogs vid kommissionsledamöternas kollegium och den lydelse som delgavs Republiken Frankrike uppkommit genom att den ”juridisk-språkliga granskning” som skett efter att kommissionsledamöterna godkänt förslaget av misstag gjorts av en annan lydelse än den som förelagts kollegiet.

111 Kommissionen har, till svar på de skriftliga frågor som förstainstansrätten ställt efter återupptagandet av det muntliga förfarandet, gjort gällande att kollegiet den 19 och 20 juli 2004 godkänt en principiell lydelse och bemyndigat kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor att med ordförandens samtycke anta den slutliga texten till det angripna beslutet och att anta detta.

112 Kommissionen har vidare anfört att de formella skillnaderna mellan det förslag till beslut som antogs vid mötet den 19 och 20 juli 2004 och den lydelse av det angripna beslutet som antogs den 2 augusti 2004 varken påverkade de fakta eller det rättsliga resonemang på vilka det angripna beslutet grundades. Kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor överskred därmed inte kollegiets bemyndigande.

113 Kommissionen har slutligen anfört att då det angripna beslutet, i dess lydelse av den 2 augusti 2004, lagligen antagits var det inte nödvändigt från rättslig synpunkt att

utfärda någon rättelse. Det var emellertid tillåtet för kommissionen att återupprätta lydelsen av det förslag som antagits av kollegiet den 20 juli 2004, vilket den anser sig gjort genom rättelsen av den 19 juli 2005. Rättelsen godkändes specifikt av kollegiet.

Förstainstansrättens bedömning

114 Det är utrett att kommissionsledamöternas kollegium vid sitt möte den 19 och 20 juli 2004 godkände ett motiverat förslag till beslut i vilket det ifrågavarande stödet konstaterades vara otillåtet och oförenligt med den gemensamma marknaden, och i vilket det beslutades att stödet skulle krävas åter. Kollegiet bemyndigade vidare kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor att med ordförandens samtycke anta den slutliga texten till beslutet på franska, vilket är den språkversion som äger giltighet, efter ”juridisk-språklig granskning”. Det angripna beslutet antogs därefter den 2 augusti 2004 och delgavs Republiken Frankrike den 3 augusti 2004.

115 Det är vidare ostridigt, och det framgår även av handlingarna, att den lydelse av det angripna beslutet som delgavs Republiken Frankrike den 3 augusti 2004 innehöll vissa skillnader i jämförelse med den lydelse som antogs av kommissionsledamöternas kollegium vid dess möte den 19 och 20 juli samma år. Det är likaledes utrett att dessa skillnader åtgärdats genom en rättelse utfärdad den 19 januari 2005. Samma dag, således efter att talan i förevarande mål väckts, delgav kommissionen Republiken Frankrike en konsoliderad version av det angripna beslutet, inklusive dessa rättelser.

116 Enligt artikel 219 EG ska kommissionen fatta beslut med en majoritet av sina ledamöter. Den kollegialitetsprincip som sålunda fastställs grundas på likställdhet mellan kommissionens ledamöter i fråga om beslutsfattande, och innebär i synnerhet dels att besluten fattas gemensamt, dels att samtliga ledamöter är kollektivt politiskt ansvariga för de beslut som fattas (domstolens dom av den 23 september 1986 i mål 5/85, AKZO Chemie och AKZO Chemie UK mot kommissionen, REG 1986, s. 2585, punkt 30; svensk specialutgåva, volym 8, s. 715).

117 Även om det är möjligt för kommissionen att, utan att åsidosätta kollegialitetsprincipen, bemyndiga en av dess ledamöter att vidta bestämda kategorier av lednings- och förvaltningsåtgärder (domen i det i punkt 116 ovan nämnda målet AKZO Chemie och AKZO Chemie UK mot kommissionen, punkt 37), förutsätter de beslut – genom vilka kommissionen uttalar sig om förekomsten av statligt stöd, om huruvida det är förenligt med den gemensamma marknaden och om nödvändigheten att föreskriva att det ska återkrävas – en prövning av komplexa faktiska och rättsliga frågor och de kan i princip inte anses utgöra lednings- och förvaltningsåtgärder (se, för ett motsvarande synsätt, förstainstansrättens dom av den 27 april 1995 i mål T-435/93, ASPEC m.fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-1281, punkterna 103–114). Härav följer att artikeldelen och skälen för beslut av detta slag, vilka ska motiveras enligt artikel 253 EG, utgör en odelbar helhet. Det ankommer enbart på kollegiet att i enlighet med kollegialitetsprincipen anta såväl artikeldel som skäl vid ett och samma tillfälle (se, analogt, domen i det i punkt 103 ovan nämnda målet kommissionen mot BASF m.fl., punkterna 66 och 67).

118 Det ankommer således i princip på kommissionsledamöternas kollegium att anta den slutliga lydelsen av ett beslut om förekomsten av statligt stöd och dess förenlighet med den gemensamma marknaden. Efter att beslutet har antagits får enbart rena rättelser av stavning eller grammatik ske i beslutet, och alla andra ändringar faller under kollegiets exklusiva behörighet (se, analogt, domen i det i punkt 103 ovan nämnda målet kommissionen mot BASF m.fl., punkt 68).

119 Det kan emellertid inte uteslutas att, såsom också föreskrivs i artikel 13 andra stycket i kommissionens interna arbetsordning i dess lydelse vid tiden för antagandet av det angripna beslutet (EGT L 308, 2000, s. 26), att kommissionsledamöternas kollegium uppdrar åt en eller flera av sina ledamöter att anta den slutliga lydelsen av ett beslut som fastställts i sak under kollegiets överläggningar. När kollegiet använder sig av en sådan möjlighet ankommer det på gemenskapsdomstolen att, inom ramen för en prövning av lagenligheten av ett sådant bemyndigande, pröva huruvida kollegiet kan anses ha fattat beslutet i alla faktiska och juridiska delar (se, för ett motsvarande synsätt, domen i det i punkt 117 ovan nämnda målet ASPEC m.fl. mot kommissionen, punkt 122).

120 I förevarande mål framgår det av protokollet från kommissionsledamöternas kollegiums 1667:e möte som hölls den 19 och 20 juli 2004 att kollegiet antog beslutet avseende det ifrågavarande stödet ”såsom det återges i dokument K (2004) 2651/12” och att det ”bemyndigat [kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor] att med [ordförandens] samtycke anta den slutliga texten på franska, som är den språkversion som äger giltighet, [av beslutet] i fråga, efter juridisk-språklig granskning”. Den lydelse av det angripna beslutet som antogs den 2 augusti 2004 och delgavs Republiken Frankrike dagen därpå skiljde sig emellertid åt på åtminstone två punkter jämfört med det förslag som antagits av kommissionsledamöternas kollegium. Det ska därför prövas huruvida, såsom France Télécom gjort gällande, dessa skillnader är så väsentliga att kommissionsledamöternas kollegium inte kan anses ha fattat det angripna beslutet i alla faktiska och juridiska delar.

121 För det första innehöll det angripna beslutet, såsom det antogs den 2 augusti 2004, i slutet av skäl 55 följande mening, vilken inte fanns i den lydelse som antagits av kommissionsledamöternas kollegium:

”Kommissionen anmärker att skrivelsen av den 29 januari 2004 bekräftar att den beräkningsmetod som använts i skrivelsen av den 15 maj 2003 är riktig.”

122 För det andra hade ordet ”preliminärt” i skäl 59, som fanns i meningen ”kommissionen … anser att [France Télécom] gynnats av ett statligt stöd till ett preliminärt belopp på mellan 798 miljoner euro och 1 140 miljoner euro i kapital”, som fanns i den lydelse som antagits av kommissionsledamöternas kollegium, tagits bort i den lydelse av det angripna beslutet som antogs den 2 augusti 2004.

123 Det ska inledningsvis konstateras att de skillnader som finns mellan den lydelse av det angripna beslutet som antogs den 2 augusti 2004 och det förslag som antogs av kommissionsledamöternas kollegium den 26 juli 2004 har – enligt vad kommissionen uppgett vid förhandlingen, vilket stöds av handlingar som den har ingett till svar på

frågor som ställts efter förhandlingen (se punkt 111 ovan) – uppkommit genom att den ”juridisk-språkliga granskningen” efter kollegiets möte av misstag avsett en annan lydelse än den som kollegiet godkänt. Det framgår emellertid av protokollet från det 1667:e mötet i kommissionsledamöternas kollegium att kollegiet inte avsett att fastslå den definitiva lydelsen av det angripna beslutet, utan att det bemyndigat den slutliga utformningen till kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor, i samråd med ordföranden.

124 Sedd i sitt sammanhang utgör den mening som införts i slutet av skäl 55 i den lydelse av det angripna beslutet som antogs den 2 augusti 2004 enbart en kommentar till vad som anförts i meningen före, nämligen att de franska myndigheterna ”underströk att en beräkning i efterhand av beloppet för de föregående åren, bekräftade och förstärkte deras ställning, eftersom det visade att [France Télécom] överbeskattades jämfört med allmän skattelagstiftning”. Tilläggandet av den ifrågavarande meningen har således inte väsentligen påverkat skälen i det angripna beslutet, varken i faktiskt eller rättsligt hänseende.

125 På samma sätt saknar utelämnandet av ordet ”preliminärt” i skäl 59 i den lydelse av det angripna beslutet som antogs den 2 augusti 2004 i sig betydelse. Trots förekomsten av ordet ”preliminärt” i skäl 59 i den rättade lydelsen av det angripna beslutet har nämligen domstolen fastslagit att det minimibelopp som angetts i denna artikel ska anses vara det minsta stödbelopp som ska återkrävas. Domstolen har vidare avfärdat argumentet att de belopp som anges i skäl 59 i det angripna beslutet endast angetts preliminärt och saknar bindande rättsverkan (domen i det i punkt 87 ovan nämnda målet kommissionen mot Frankrike, punkterna 31, 33 och 35).

126 För övrigt kan France Télécom inte vinna framgång med argumentet i sitt yttrande över kommissionens svar om att kollegiet ”infört” ordet ”preliminärt” i den lydelse som det antog. Detta ord förekom nämligen redan i den lydelse som lades fram för kollegiet, vilket visas av de handlingar som kommissionen ingett till svar på förstainstansrättens frågor.

127 Mot denna bakgrund innebär utelämnandet av ordet ”preliminärt” i skäl 59 i den lydelse som antogs av det angripna beslutet inte någon motsägelse i förhållande till den vilja som uttryckts av kommissionsledamöternas kollegium, och det har på intet sätt förändrat innebörden av skälen i det angripna beslutet.

128 Eftersom de formella skillnaderna mellan den lydelse av det angripna beslutet som antogs den 2 augusti 2004 och den lydelse som hade antagits av kommissionsledamöternas kollegium den 19 och 20 juli 2004 saknar betydelse för innehållet i det angripna beslutet kan kollegiet anses ha utfärdat beslutet i alla faktiska och juridiska delar (se, för ett motsvarande synsätt, domen i det i punkt 117 ovan nämnda målet ASPEC m.fl. mot kommissionen, punkt 122). France Télécom kan således inte vinna framgång med påståendet att kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor med ordförandens samtycke skulle ha överskridit det bemyndigande som kollegiet gett dem och att det angripna beslutet därför skulle ha antagits med åsidosättande av kollegialitetsprincipen.

129 Kommissionen kunde därmed (vilket den gjort), även om den inte var skyldig att göra så, genom en av kollegiet antagen rättelse återställa beslutet till den principiella lydelse som antagits vid kollegiets möte den 19 och 20 juli 2004 och delge en konsoliderad version av det angripna beslutet innehållande denna rättelse, även efter att sökandena väckt talan.

130 Talan ska således inte bifallas på den av France Télécom åberopade femte grunden.

3. *Huruvida kommissionen iakttog Republiken Frankrikes rätt till försvar*

Parternas argument

131 Republiken Frankrike har som andra grund gjort gällande att kommissionen antagit det angripna beslutet med åsidosättande av den kontradiktoriska principen och med åsidosättande av dess rätt till försvar.

132 Republiken Frankrike har framhållit att enligt fast rättspraxis utgör iakttagandet av rätten till försvar i varje förfarande mot en enskild som kan leda till en rättsakt som går denne emot en grundläggande gemenskapsrättslig princip som gäller även i avsaknad av specifika bestämmelser. Enligt denna princip ska den person mot vilken kommissionen har inlett ett administrativt förfarande ges möjlighet att på ett ändamålsenligt sätt framföra sin ståndpunkt angående riktigheten och relevansen av de fakta och omständigheter som påstås och angående de handlingar på vilka kommissionen grundar sitt påstående att gemenskapsrätten har åsidosatts (domstolens dom av den 10 juli 1986 i mål 40/85, Belgien mot kommissionen, REG 1986, s. 2321, punkt 28).

133 Republiken Frankrike har gjort gällande att kommissionen, efter att i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet ha kvalificerat den ordning som upprättats genom artiklarna 18–21 i lag 90-568 som en ”skatterättslig undantagsordning”, grundat sin bedömning på den delvis icke fiskala arten av bestämmelserna om schablonavgift för att inte godta kompensationen mellan å ena sidan perioden från år 1991 till år 1993 och å andra sidan perioden från år 1994 till år 2002. Argumentet att schablonavgiften delvis utgjorde bidrag till rörelseresultatet hade inte anförts under det administrativa förfarandet. Republiken Frankrike hade därför inte fått tillfälle att framföra sin ståndpunkt i detta avseende. Då detta argument utgör grunden för det angripna beslutet, ska beslutet ogiltigförklaras.

134 Enligt Republiken Frankrike medför inte den omständigheten – att Frankrike haft tillfälle att under det administrativa förfarandet bemöta kommissionens preliminära ståndpunkt att schablonavgiften i dess helhet kunde anses utgöra bidrag till rörelseresultatet – att talan inte kan bifallas såvitt avser grunden avseende åsidosättande av rätten till försvar. Kommissionen har nämligen för det första i det angripna beslutet inte kvalificerat schablonavgiften som bidrag, utan den har ansett den utgöra delvis en skatt och delvis ett bidrag. För det andra har denna blandade kvalifikation, vilken Republiken Frankrike inte haft tillfälle att bemöta innan det angripna beslutet antogs, haft en avgörande betydelse för förfarandets utgång.

135 Kommissionen har bestridit dessa påståenden.

Förstainstansrättens bedömning

136 Enligt fast rättspraxis utgör iakttagandet av rätten till försvar i varje förfarande som inleds mot en person och som kan leda till en rättsakt som går denna person emot en grundläggande gemenskapsrättslig princip. Enligt denna princip ska den person mot vilken kommissionen har inlett ett administrativt förfarande ges möjlighet att under detta förfarande på ett ändamålsenligt sätt framföra sin ståndpunkt angående riktigheten och relevansen av de fakta och omständigheter som påstås och angående de handlingar på vilka kommissionen grundar sitt påstående om att gemenskapsrätten har åsidosatts (domen i det i punkt 132 ovan nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 28, förstainstansrättens dom av den 30 mars 2000 i mål T-65/96, Kish Glass mot kommissionen, REG 2000, s. II-1885, punkt 32, och av den 6 mars 2003 i de förenade målen T-228/99 och T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale och Land Nordrhein-Westfalen mot kommissionen, REG 2003, s. II-435, punkt 121).

137 Det ska framhållas att kommissionen är skyldig att inleda det formella granskningsförfarandet när den efter en inledande granskning hyser allvarliga tvivel om huruvida den ifrågavarande åtgärden är förenlig med den gemensamma marknaden. Härav följer

att kommissionen inte behöver framföra en slutförd bedömning av den berörda åtgärden i meddelandet om att inleda förfarandet. Det är däremot nödvändigt att kommissionen tillräckligt klart anger ramarna för sin granskning för att göra det möjligt för den berörda medlemsstaten mot vilken förfarandet inletts att bemöta samtliga rättsliga och faktiska omständigheter på vilka kommissionen grundar sitt slutliga beslut i vilket den avgör frågan om den ifrågavarande åtgärden är förenlig med den gemensamma marknaden (se, för ett motsvarande synsätt och analogt, förstainstansrättens dom av den 31 maj 2006 i mål T-354/99, Kuwait Petroleum (Nederland) mot kommissionen, REG 2006, s. II-1475, punkt 85).

138 Således kan den omständigheten i sig att kommissionen i det angripna beslutet ändrat sin bedömning avseende schablonavgiftens art anses innebära ett åsidosättande av Republiken Frankrikes rätt till försvar endast om det som anförts i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet eller därefter vid den kontradiktoriska diskussionen under det administrativa förfarandet medfört att de franska myndigheterna inte haft möjlighet att på ett ändamålsenligt sätt bemöta samtliga faktiska och rättsliga omständigheter i det angripna beslutet. Om däremot skillnaderna mellan vad som anförts i det angripna beslutet och i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet är ett resultat av att kommissionen helt eller delvis lagt Republiken Frankrikes argument till grund för sin bedömning, har den medlemsstatens rätt till försvar inte åsidosatts.

139 Kommissionen har, genom att i skäl 63 i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet anföra att schablonavgiften ”förefaller vara en skatteavgift på [France Télécoms] rörelseresultat, snarare än ett särskilt sätt att ålägga [France Télécom] att betala företagsskatt”, gjort det möjligt för Republiken Frankrike att under det administrativa förfarandet bemöta arten av den aktuella avgiften. Det framgår för övrigt av den franska regeringens förklaringar vid förhandlingen att under förfarandet uppkom frågeställningen om det var möjligt att göra en kompensation mellan å ena sidan det överskott som uttagits till följd av denna avgift från Republiken Frankrike och befrielsen från företagsskatt för France Télécom under åren 1991–1993 och underbeskattningen för åren 1994–2002, å andra sidan. Kommissionen anförde emellertid i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet just att det inte var möjligt att godta en kompensation mellan schablonavgiften och den företagsskatt France Télécom skulle ha betalat för åren 1991–1993, på grund av att den förstnämnda inte var någon skatt. Vad som anförts i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet har

således gjort det möjligt för Republiken Frankrike att bestrida den bedömning kommissionen avsåg att göra beträffande schablonavgiften.

140 Mot denna bakgrund kan inte den omständigheten att kommissionen i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet avsåg att helt bestrida att schablonavgiften skulle utgöra en skatt men förändrat sin inställning i bedömningen i det angripna beslutet – där den ansåg den vara av blandad art, delvis skatt och delvis något annat än skatt – medföra att kommissionen inte uppfyllt sin skyldighet att tillräckligt klart ange ramarna för sin granskning, så att Republiken Frankrike kunnat bemöta samtliga rättsliga och faktiska omständigheter som ligger till grund för det angripna beslutet.

141 Det ska vidare framhållas – vilket även framgår ovan – att kommissionen i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet bestred att schablonavgiften kunde anses utgöra en skatt. Kommissionen ansåg därför inledningsvis att denna avgift vid en första anblick inte var utbytbar mot företagsskatten för åren 1991–1993, och att det totala undantag för företagsskatt som gällt för France Télécom för dessa år således kunde anses utgöra statligt stöd. Bedömningen av avgiften som ”blandad”, som slutligen fastställdes i det angripna beslutet, medförde däremot att kommissionen ansåg att schablonavgiften kunde ersätta den företagsskatt som France Télécom skulle ha betalat för åren 1991–1993. Skillnaderna mellan det angripna beslutet och beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet är således resultatet av ett delvis godtagande av de argument som Republiken Frankrike anfört under det administrativa förfarandet. Detta kan inte anses medföra att den medlemsstatens rätt till försvar har åsidosatts.

142 Republiken Frankrikes påstående att dess rätt till försvar åsidosatts kan således inte vinna framgång. Talan ska således inte bifallas på den andra grunden.

4. *Huruvida kommissionen iakttog France Télécoms processuella rättigheter*

Parternas argument

143 France Télécom har, även om företaget är medvetet om att berörda parter i ett statsstödsförfarande som inletts av kommissionen inte har samma rättigheter som den medlemsstat till vilken beslutet är riktat, gjort gällande att rätten till försvar – vars iakttagande i varje förfarande mot en enskild som kan leda till en rättsakt som går denne emot utgör en grundläggande gemenskapsrättslig princip som gäller även i avsaknad av specifika bestämmelser – har åsidosatts med avseende på företaget.

144 France Télécom har genom sin första grund påstått att företaget inte haft möjlighet att på ett ändamålsenligt sätt framföra sina synpunkter angående den ”blandade” arten av schablonavgiften, på vilken kommissionen grundat det angripna beslutet såvitt avser det ifrågavarande stödets förekomst (skälen 31–33 i det angripna beslutet). Kommissionen hade inte någon gång dessförinnan, vare sig i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet eller i sina senare skrivelser eller vid de möten som ägt rum under förfarandet, låtit förstå att den kunde komma att anse denna avgift vara delvis en skatt och delvis utdelning till ägaren. Tvärtom hade avgiften i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet ansetts utgöra en skatt och kommissionen ansåg således att det genom lag 90-568 hade inrättats en skatteordning enbart för perioden 1991–2002 (skäl 33 i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet). Det angripna beslutet grundas således på omständigheter och bedömningar angående vilka France Télécom inte haft möjlighet att yttra sig. Kommissionen kan därför inte klandra företaget för att inte ha yttrat sig skriftligen efter beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet och mötena i juni 2004 hade inte ägnats frågan om kompensation, utan frågan om beräkningen av det påstådda statliga stödet.

145 Kommissionen har bestridit dessa påståenden.

Förstainstansrättens bedömning

146 Enligt fast rättspraxis inleds det administrativa förfarandet i fråga om statligt stöd endast gentemot den berörda medlemsstaten. De stödmottagande företagen anses endast vara ”berörda” av detta förfarande (se, för ett motsvarande synsätt, domen i de i punkt 136 ovan nämnda förenade målen Westdeutsche Landesbank Girozentrale och Land Nordrhein-Westfalen mot kommissionen, punkt 122, och domen i det i punkt 137 ovan nämnda målet Kuwait Petroleum (Nederland) mot kommissionen, punkt 80).

147 Denna rättspraxis tillskriver huvudsakligen berörda parter rollen som informationskälla för kommissionen i det administrativa förfarandet enligt artikel 88.2 EG. Av detta följer att berörda parter bara har rätt att delta i det administrativa förfarandet på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, och de har långtifrån rätt att åberopa den rätt till försvar som tillkommer en person mot vilken ett förfarande inleds (se punkt 136 ovan) (förstainstansrättens dom av den 25 juni 1998 i de förenade målen T-371/94 och T-394/94, British Airways m.fl. mot kommissionen, REG 1998, s. II-2405, punkterna 59 och 60, och domen i de i punkt 136 ovan nämnda förenade målen Westdeutsche Landesbank Girozentrale och Land Nordrhein-Westfalen mot kommissionen, punkt 125).

148 Det har vidare fastslagits att kommissionen inte behöver framföra en slutförd bedömning av det berörda stödet i meddelandet om att inleda förfarandet. Det är däremot nödvändigt att kommissionen tillräckligt klart har angett ramarna för granskningen för att inte de berörda parternas rätt att yttra sig ska förlora sin betydelse (domen i det i punkt 137 ovan nämnda målet Kuwait Petroleum (Nederland) mot kommissionen, punkt 85).

149 Således utgör rätten för berörda till information inte mer än en rätt att höras av kommissionen. I synnerhet föreligger det inte någon generell rätt att uttala sig i alla tänkbara huvudfrågor som tas upp under det formella granskningsförfarandet (se

förstainstansrättens ordförandes beslut av den 4 april 2002 i mål T-198/01 R, Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, REG 2002, s. II-2153, punkt 84 och där angiven rättspraxis).

150 Mot bakgrund av dessa principer kan det konstateras att beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet, i vilket det ifrågavarande stödet närmare angavs, offentliggjordes i officiella tidningen (se punkt 38 ovan). Följaktligen har France Télécom i tillräcklig utsträckning underrättats om förekomsten av ett granskningsförfarande och har haft möjlighet att framföra de synpunkter företaget ansett lämpliga.

151 Kommissionen har vidare, genom att i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet ange att den avsåg att anse schablonavgiften utgöra bidrag till rörelseresultatet, gett France Télécom möjlighet att på ett ändamålsenligt sätt diskutera arten av denna avgift (se punkt 139 ovan).

152 Vidare kan France Télécom inte vinna framgång med argumentet om en påstådd motsättning mellan å ena sidan skälen 29 och 33 i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet och å andra sidan skäl 63 i samma beslut. Även om kommissionen i skäl 29 i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet använt uttrycket ”skatteordning som innebär avsteg från allmän skattelagstiftning” har dess avsikt att, när det formella granskningsförfarandet inleddes, utesluta möjligheten till kompensation mellan schablonavgiften och den företagsskatt som ålegat France Télécom för åren 1991–1993 klart framgått av beslutet som helhet. France Télécom har således beretts tillfälle att framföra alla synpunkter som kunde tala för en sådan kompensation.

153 Talan ska således inte bifallas på France Télécoms första grund.

5. *Förekomsten av statligt stöd*

Parternas argument

Motiveringar avseende skattesystemets allmänna uppbyggnad

154 France Télécom har, genom den första delen av sin andra grund, gjort gällande att den särskilda skatteordningen var motiverad utifrån skattesystemets allmänna uppbyggnad och att, följaktligen, villkoret avseende den ifrågavarande åtgärdens selektivitet inte var uppfyllt (förstainstansrättens dom av den 23 oktober 2002 i de förenade målen T-346/99–T-348/99, Diputación Foral de Álava mot kommissionen, REG 2002, s. II-4259, punkt 58). Vidare har kommissionen, i sitt meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag av år 1998 (EGT C 384, s. 3), erkänt att åtgärder som är ”nödvändiga eller ändamålsenliga på grund av att de är ekonomiskt rationella med hänsyn till skattesystemets effektivitet” inte nödvändigtvis behöver anses utgöra statligt stöd.

155 Den särskilda skatteordningens enda syfte var att bevara den resursnivå som administrationen av PTT gav staten före dess omvandling till juridisk person och att undvika att dessa resurser transfererades från staten till lokala enheter, samtidigt som svårigheterna att införa ett system med beskattning per kommun från år 1991 beaktades. Åtgärderna motiverades således av skattesystemets allmänna uppbyggnad och utgjorde inte statligt stöd.

156 Kommissionen har anfört att frågan huruvida en åtgärd som utgör en selektiv förmån, såsom den särskilda skatteordningen, kan motiveras med hänsyn till systemets art eller uppbyggnad gör det nödvändigt att objektivt analysera det franska skattesystemet i allmänhet och systemet med företagsskatt i synnerhet. Medlemsstaten har bevisbördan i detta avseende. Kommissionen har i detta avseende hänvisat till generaladvokaten Ruiz-Jarabo Colomers förslag till avgörande inför domstolens dom av den 19 maj 1999 i mål C-6/97, Italien mot kommissionen (REG 1999, s. I-2981, på s. I-2983).

157 Republiken Frankrike har emellertid enligt kommissionen inte gjort gällande, vare sig under det administrativa förfarandet eller i talan vid förstainstansrätten, att någon motivering som den som France Télécom framfört inom ramen för den första delen av företagets andra grund kunde göras gällande i förevarande mål. Kommissionen har för sin del inte sett någon anledning till att den förmånsbehandling som France Télécom erhållit på något sätt skulle vara en följd av systemet för företagsskatt i Frankrike.

Schablonavgiftens art

158 Republiken Frankrike har inledningsvis gjort gällande, vilket även France Télécom anfört genom den andra delen av dess andra grund, att den avgift som France Télécom ålagts för åren 1991–1993, enligt artiklarna 18 och 19 i lag 90-568, utgör en ren skatt.

159 Republiken Frankrike och France Télécom har för det första anfört att bestämmelserna i lag 90-568 om den avgift till förmån för den allmänna statsbudgeten som France Télécom varit ålagd för perioden 1991–1993, det vill säga artiklarna 18 och 19 i lag 90-568, ingår i kapitel IV, med rubriken ”Skatt”, och hade inget annat syfte än att ge motsvarande skatteinflöde till statskassan som överskottet från PTT gav innan France Télécom bildades.

160 De har hänvisat till rapport nr 1229 av Fourré, rapportör för nationalförsamlingens kommission för produktion och handel, av den 11 april 1990 angående det lagförslag som ledde fram till lag 90-568. Enligt rapporten motiverades undantaget från den allmänna skattelagstiftningen i artikel 19 i lag 90-568 av ändamålet att genom en specialskatt skapa motsvarande resurser för statens budget som genererats innan France Télécom bildades genom administrationen av PTT. Denna specialskatt var dessutom nödvändig att begränsa i tiden mot bakgrund av den förväntade omsättningsökningen, så att avgifterna från France Télécom enligt den allmänna skattelagstiftningen motsvarade de intäkter som genererades av specialskatten.

161 Schablonavgift enligt artikel 19 i lag 90-568 var således en skatt, mot bakgrund av var i lagen den förekom och dess syfte. Den ersatte nämligen alla de skatter enligt allmän skattelagstiftning som France Télécom, utan denna särskilda skatteordning, skulle ha haft att erlägga. Kommissionen har för övrigt, i skälen 28, 29 och 36 i det angripna beslutet, anfört att denna avgift ”innehåller … inslag som är typiska för en skatt”.

162 Republiken Frankrike och France Télécom har vidare kritiserat kommissionens karaktärisering i skäl 27 i det angripna beslutet av avgiften som ”bidrag till rörelseresultatet”.

163 Republiken Frankrike har för det första bestridit relevansen av jämförelsen i skäl 24 i det angripna beslutet mellan ”den fördel som PTT … betalade till staten under 1989 och 1990” och schablonavgiften.

164 Det bidrag som administrationen av PTT lämnade till statsbudgeten var nämligen en konsekvens av nationella budgetregler, enligt vilka balansen i bilagda budget, såsom den för PTT, överfördes till den allmänna budgeten utan att det fattades något handläggningsbeslut, såsom ett utdelningsbeslut, eller att någon annan föreskrift var nödvändig. Situationen för France Télécom, ett offentligrättsligt bolag med egen rättshandlingsförmåga, kan däremot inte jämföras med den tidigare situationen, där PTT utgjorde ett allmänt statligt serviceorgan.

165 Då schablonavgiften vidare är av rent skatterättslig art, utesluter denna kvalificering att det ens delvis skulle kunna röra sig om ett bidrag till rörelseresultatet.

166 För det första var det beslut som låg till grund för denna avgift ett lagstiftningsbeslut, eftersom principerna för avgiften fastslogs i artikel 19 i lag 90-568 och det årliga belopp

som skulle betalas fastställdes genom en för varje år utfärdad uppbördslag. Ett enkelt beslut om utdelning förutsätter däremot inte någon lagstiftningsåtgärd.

167 För det andra kan inte ett utdelningsbelopp eller ett vinstdelningsbelopp fastställas innan räkenskapsårets resultat är känt. Schablonavgiftens maxbelopp var fastställt från ikraftträdandet av lag 90-568 och det belopp som France Télécom faktiskt ålades betala genom 1991–1993 års uppbördslagar uppgick för varje år till det maxbelopp som angetts i artikel 19 i lag 90-568. Ett utdelningsbelopp beror däremot på det resultat som faktiskt uppstått under räkenskapsåret.

168 För det tredje har schablonavgiften upptagits i France Télécoms resultaträkning, vilket är förenligt med att avgiften utgör en skatt. Ett bidrag påverkar däremot inte rörelseresultatet, utan minskar företagets egna kapital.

169 För det fjärde har, under åren 1994–1996 då France Télécom omvandlades till aktiebolag, företagets resultat (21,2 miljarder FRF) fördubblats jämfört med perioden 1991–1993 (10,1 miljarder FRF). Under denna period har France Télécom emellertid inte betalt något bidrag till rörelseresultatet.

170 För det femte har kommissionen inte anfört några omständigheter till stöd för sitt påstående i skäl 31 i det angripna beslutet att den särskilda avgiften var av blandad art, delvis en skatt och delvis en ersättning för statens deltagande som ägare.

171 Enligt kommissionen saknar det betydelse huruvida schablonavgiften var en skatt. Även om det antas att så var fallet kan kompensationen mellan denna avgift och den

underbeskattning som konstaterats för varje år mellan 1994 och 2002 inte godtas. De avgifter som France Télécom ålagts för åren 1991–1993 ersatte nämligen, för det första, samtliga de skatter och avgifter som företaget normalt skulle ha betalat. För det andra kan de inte anses utgöra förskott på den företagsskatt som France Télécom skulle åläggas från år 1994.

172 När det gäller schablonavgiftens art har kommissionen anfört att den i alla händelser endast delvis var av skattemässig art. Den har bestridit sökandenas samtliga argument i detta avseende.

Den odelbara arten av den skatteordning som gällde för France Télécom under perioden 1991–2002

173 Republiken Frankrike har för det andra gjort gällande, liksom France Télécom genom den tredje delen av sin andra grund, att den specifika skatteordning som gällde för France Télécom genom lag 90-568 utgjorde en helhet, omfattande hela perioden 1991–2002, som inte gav uttryck för någon vilja från det allmänna att ge France Télécom någon som helst förmån.

174 Genom lag 90-568 fastställdes nämligen redan från början en enda skatteordning, uppdelad i två perioder. Under den första perioden, från år 1991 till år 1993, ersatte den fastställda avgiften samtliga de direkta skatterna enligt allmän skattelagstiftning, i synnerhet företagsskatten, med det enda syftet att undvika en förlust för statskassan. Under den andra perioden, från år 1994 till år 2002, var det enda syftet med att ålägga France Télécom att betala företagsskatten vid sitt huvudsäte, vilket de franska myndigheterna anförde i sitt svar av den 26 september 2001 på kommissionens första begäran om information (se punkt 37 ovan), att undvika en överföring av medel från statsbudgeten till de lokala enheter där France Télécom var etablerat, och inte att ge

France Télécom någon förmån. Det har för övrigt först i efterhand kunnat konstateras en underbeskattning för perioden 1994–2002.

175 Eftersom det genom lag 90-568 infördes en enda skatteordning ska de successiva sätten att ålägga France Télécom företagsskatt anses utgöra en odelbar helhet. Därför ska den ena delen bedömas utifrån den andra. Detta är för övrigt vad kommissionen gjort när den i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet hänvisat till ”skatteordningen” eller ”undantagsordningen” och därmed avsåg ”övergångsordningen och den slutliga ordningen”. Omständigheterna i förevarande mål är, då den ursprungliga ordningen inte ändrats i sak, andra än de omständigheter som låg till grund för förstainstansrättens dom av den 30 april 2002 i de förenade målen T-195/01 och T-207/01, Government of Gibraltar mot kommissionen (REG 2002, s. II-2309), punkt 111.

176 Kommissionen har anfört att frågan huruvida France Télécom varit underkastad en enda skatteordning uppdelad i två perioder eller två successiva skatteordningar som är skilda från varandra saknar betydelse, då det inte kan bestridas att de bestämmelser som gällt från år 1991 till år 1993 var annorlunda än de som gällde från år 1994 till år 2002 och då, i alla händelser, även om det antas att det rör sig om en enda skatteordning, den kompensation som Republiken Frankrike förespråkar inte kunde förutses.

Nödvändigheten av en kompensation

177 Republiken Frankrike har för det tredje anfört, liksom France Télécom genom den fjärde delen av sin andra grund, att kommissionen borde göra en kompensation mellan den överbeskattning som France Télécom ålagts för perioden från år 1991 till år 1993 och den underbeskattning som skett från år 1994 till år 2002.

178 Republiken Frankrike och France Télécom har bestridit kommissionens resonemang i skälen 38 och 41 i det angripna beslutet som skäl för att inte göra en kompensation mellan överbeskattningen av France Télécom från år 1991 till år 1993 och den underbeskattning av företaget som skett från år 1994 till år 2002. Det har gjorts gällande att kommissionens hänvisning till domen av den 19 maj 1999 i det i punkt 156 ovan nämnda målet Italien mot kommissionen och till sitt beslut 2002/581/EG av den 11 december 2001 om den stödordning som Italien har genomfört till förmån för banker (EGT L 184, 2002, s. 27) är irrelevant, eftersom schablonavgiften var av samma art som den företagsskatt företaget ålades från år 1994 till år 2002 och samtliga åtgärder infördes genom en och samma lag.

179 För övrigt har kommissionen, i skälen 28, 33 och 116 i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet, själv medgett att det genom lag 90-568 infördes en enda ”undantagsordning”, vilken kommissionen själv angett att den består av en ”övergångsordning” – det vill säga reglerna om schablonavgift – och en ”slutlig” ordning – det vill säga den särskilda skatteordningen.

180 De franska myndigheterna och France Télécom har vidare gjort gällande att kommissionen är skyldig att genomföra en helhetsbedömning av verkan av en åtgärd som kan komma att bedömas utgöra statligt stöd.

181 Republiken Frankrike och France Télécom har anfört att kommissionen tidigare godtagit en kompensation över flera år, och därvid beaktat samtliga produkter och avgifter avseende sparformen Livret bleu (blå bankboken) i sitt beslut 2003/216/EG av den 15 januari 2002 om det statliga stöd som Republiken Frankrike genomfört till förmån för Crédit Mutuel (EGT L 88, 2003, s. 39).

182 På samma sätt har kommissionen i sitt beslut 2000/735/EG av den 21 april 1999 om den nederländska skattemyndighetens behandling av avtalet om teknikleasing mellan

Philips och Rabobank (EGT L 297, 2000, s. 13) beaktat samtliga verkningar i tiden av den skatteordning den prövade, utan att hänvisa till begreppet skattelättnad.

183 Kommissionen har vidare godtagit en kompensation mellan olika slags avgifter i beslut 1999/676/EG av den 20 juli 1999 om stöd Frankrike eventuellt har beviljat företaget Sécuripost (EGT L 274, s. 37). Den har även i det angripna beslutet godtagit en kompensation mellan schablonavgiften, vilken den ansåg vara en blandning av skatt och sådant som inte var skatt, och den företagsskatt som France Télécom skulle betala för åren 1991–1993.

184 Republiken Frankrike anser mer allmänt att det ankommer på kommissionen att göra en helhetsbedömning av åtgärder som kan komma att anses utgöra statligt stöd utifrån de villkor som anges i artikel 87.1 EG. Denna skyldighet följer av syftet med den bestämmelsen. Det är särskilt motiverat att göra en helhetsbedömning för att avgöra om den ifrågavarande åtgärden kan snedvrida konkurrensen och om den medför någon förmån. Skyldigheten att göra en helhetsbedömning av de bestämmelser som införts genom lag 90-568 för hela perioden 1991–2002 följer dessutom av förstainstansrättens praxis (förstainstansrättens dom av den 27 januari 1998 i mål T-67/94, Ladbroke Racing mot kommissionen, REG 1998, s. II-1, punkt 76).

185 Republiken Frankrike och France Télécom har dessutom gjort gällande att en kompensation mellan de två faserna i skatteordningen visar att det skett en överbeskattning i förhållande till vad som skulle ha utgått enligt allmän skattelagstiftning för hela perioden från år 1991 till år 2002 och att France Télécom således inte erhållit någon förmån.

186 Republiken Frankrike har, efter att ha anfört att kommissionen godtagit att France Télécom överbeskattats för hela perioden 1991–2002, bedömt beloppet uppgå till minst 1,4 miljarder euro och troligen mer än 1,7 miljarder euro. Kommissionen har således, genom att fastslå att France Télécom erhållit en förmån som utgör statligt stöd,

gjort en felaktig rättstillämpning och en uppenbart oriktig bedömning. Förstainstansrätten bör därför ogiltigförklara det angripna beslutet.

187 När det gäller kompensationen mellan perioderna har France Télécom emellertid anfört att ”det påstådda beloppet avseende underbeskattningen under perioden 1994–2002 har endast räknats fram genom en enkel simulering och gör det inte på något sätt möjligt att med säkerhet visa det stödbelopp som bolaget påstås ha erhållit under perioden 1994–2002”.

188 Kommissionen har anfört att den kompensation som Republiken Frankrike och France Télécom hänvisar till skulle upphäva den nödvändiga skillnaden mellan de skyldigheter som staten har i egenskap av aktieägare och de skyldigheter som den kan ha i egenskap av offentligt organ.

189 Om man godtog att det finns en möjlighet att göra en sådan kompensation, skulle det enligt kommissionen i praktiken göra det omöjligt att kontrollera stöd till offentliga företag. Den kompensation som Republiken Frankrike och France Télécom hänvisat till går långt utöver en kompensation mellan avgifter och produkter som har samband med ett uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster, det vill säga vad som var i fråga i det förfarande som ledde fram till beslut 2003/216. Vad Republiken Frankrike anfört skulle innebära att man godtog att kompensation mellan en mindre avgift och en högre avgift av annat slag, vilket är uteslutet enligt rättspraxis (domen av den 2 juli 1974 i det i punkt 66 ovan nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 34).

190 Kommissionen har vidare i sin duplik bestridit Republiken Frankrikes tolkning att den, i det förfarande som ledde fram till beslut 2000/735, skulle ha godtagit en kompensation mellan kortsiktiga och långsiktiga verkningar av en beskattningsåtgärd. Kommissionen har gjort gällande att den i det förfarandet uteslutit att åtgärden i fråga skulle kunna anses utgöra statligt stöd, efter att ha anfört att bestämmelsen i fråga bestod i en enkel tillämpning av allmänna skattebestämmelser. Selektivitetsvillkoret var således inte uppfyllt i det fallet.

Förstainstansrättens bedömning

Förekomsten av en förmån

191 Parterna är i förevarande mål oense om huruvida France Télécom erhållit en förmån till följd av den särskilda skatteordningen.

192 Kommissionen har, i skäl 42 i det angripna beslutet, anfört att den förmån den anser att France Télécom erhållit bestått i ”skillnaden mellan den kommunala företagsskatt som [France Télécom] faktiskt betalat och den som borde ha betalats enligt allmän skattelagstiftning från den 1 januari 1994 till den 1 januari 2003”.

193 Sökandena har i sina inlagor inte uttryckligen bestridit att det varit fråga om en underbeskattning till förmån för France Télécom under perioden 1994–2002. De har i stället klandrat kommissionen för att felaktigt ha skiljt denna period från den period då France Télécom underkastades schablonavgift (1991–1993) och att den därför felaktigt inte gjort någon kompensation mellan skattebeloppen avseende dessa två perioder. France Télécom gjorde däremot vid förhandlingen gällande att de beräkningar på vilka kommissionen grundat sin bedömning att företaget underbeskattats under perioden 1994–2002 är felaktiga.

194 Enligt artikel 87.1 EG är, om inte annat föreskrivs i EG-fördraget, stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Enligt fast rättspraxis krävs det att samtliga

villkor i artikel 87.1 EG är uppfyllda för att en åtgärd ska kunna kvalificeras som statligt stöd (se domstolens dom av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, REG 2003, s. I-7747, punkterna 74 och 75 samt där angiven rättspraxis).

195 När det gäller begreppet förmån i den mening som avses i artikel 87.1 EG omfattar det varje åtgärd som befriar ett företag från en kostnad som det annars skulle ha haft. Enligt fast rättspraxis är nämligen begreppet stöd mer allmänt än begreppet subvention, eftersom det inte enbart omfattar sådana konkreta förmåner som subventioner utan även ingripanden som på olika sätt minskar de kostnader som normalt belastar företagets budget och som därigenom, utan att det är fråga om subventioner i strikt bemärkelse, är av samma karaktär och har identiskt lika effekter (se domstolens dom av den 15 december 2005 i mål C-66/02, Italien mot kommissionen, REG 2005, s. I-10901, punkt 77 och där angiven rättspraxis).

196 Av detta följer att en åtgärd genom vilken de offentliga myndigheterna medger vissa företag undantag från skattskyldighet och som, trots att den inte innebär en överföring av statliga medel, försätter stödmottagarna i en finansiell situation som är mer förmånlig än den situation som övriga skattskyldiga befinner sig i utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG (se domen av den 19 maj 1999 i det i punkt 156 ovan nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 16, och av den 15 december 2005 i det i punkt 195 ovan nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 78 och där angiven rättspraxis).

197 Vidare saknar arten av de syften som eftersträvas genom de statliga åtgärderna och deras motivering all betydelse för bedömningen av huruvida de utgör statligt stöd. Enligt fast rättspraxis görs det enligt artikel 87 EG nämligen inte någon uppdelning efter skälen för eller målen med de statliga ingripandena, utan de definieras i förhållande till verkningarna (se domstolens dom av den 13 februari 2003 i mål C-409/00, Spanien mot kommissionen, REG 2003, s. I-1487, punkt 46 och där angiven rättspraxis).

198 Vid bedömningen av huruvida kommissionens slutsats avseende förekomsten av en förmån för France Télécom genom den underbeskattning av företaget som skett från år 1994 till år 2002 är välgrundad ska det, för det första, prövas om det var riktigt av kommissionen att pröva den särskilda skatteordningen oberoende av schablonavgiften.

För det andra ska det prövas om det var riktigt av kommissionen att inte godta en kompensation mellan underbeskattningen av France Télécom för åren 1994 till 2002 och den överbeskattning som sökandena gjort gällande att företaget utsatts för under åren 1991 till 1993. För det tredje ska det prövas om företaget underbeskattats under perioden 1994–2002.

— Huruvida det var möjligt att pröva den särskilda skatteordningen oberoende av schablonavgiften

199 Enligt rättspraxis är kommissionen skyldig att göra en helhetsbedömning av komplexa åtgärder för att avgöra om det mottagande företaget därigenom fått ekonomiska förmåner som det inte skulle ha erhållit på normala marknadsvillkor (domstolens dom av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m.fl., REG 1996, s. I-3547, punkt 60, se även, för ett motsvarande synsätt, förstainstansrättens dom av den 15 september 1998 i mål T-11/95, BP Chemicals mot kommissionen, REG 1998, s. II-3235, punkterna 169 och 170).

200 Det är utrett att det genom lag 90-568 har införts en skatteundantagsordning, tillämplig i synnerhet på France Télécom, som kännetecknas av en uppdelning i två faser. Under den första fasen, från år 1991 till år 1993, var France Télécom inte underkastat någon annan skatt eller avgift än schablonavgiften. Under den andra fasen, som inleddes år 1994 och som ursprungligen inte hade någon bortre tidsgräns, underkastades France Télécom alla skatter enligt allmän skattelagstiftning. Vad gällde kommunala skatter, såsom företagsskatten, var det emellertid skattskyldigt enligt villkor som avvek från allmän skattelagstiftning enligt den särskilda skatteordningen. Sökandena har således korrekt påpekat att samtliga bestämmelser angående metoderna för skattläggning av France Télécom för åren 1991–2002 återfinns i samma kapitel i lag 90-568 och att de har införts genom en enda rättsakt.

201 Det framgår emellertid av det angripna beslutet att kommissionen inte har ansett att det ifrågavarande stödet utgjorts av särskilda skattebestämmelser för France Télécom, utan av den underbeskattning som bestått i skillnaden mellan den företagsskatt som

företaget borde ha betalat om det varit underkastat allmän skattelagstiftning och den skatt som det faktiskt betalat med tillämpning av de särskilda skattebestämmelser som gällt för företaget (se skäl 42 i det angripna beslutet).

202 Härav följer att, till följd av att företagsskatten enligt artikel 1447.1 och artikel 1478.1 i den allmänna skattelagen (se punkt 17 ovan) utgår årligen, en förmån såsom den som definierats i skäl 42 i det angripna beslutet inte kunde konstateras en gång för alla vid en viss tidpunkt, utan den måste konstateras för varje år som företagsskatten skulle ha betalats av France Télécom. Således kunde kommissionen inte göra någon helhetsbedömning i förväg av samtliga de relevanta bestämmelserna i lag 90-568 som gällde från år 1991 till år 2002. Tvärtom var det korrekt av den att göra bedömningen år för år (se skälen 54 och 58 i det angripna beslutet).

203 Det var likaledes korrekt av kommissionen att i skäl 36 i det angripna beslutet fastslå att den ordning som gällde för France Télécom under perioden 1991–1993 (schablonavgiften) var av ett annat slag än den ordning som gällde under perioden 1994–2002 (den särskilda skatteordningen). Således gjorde kommissionen bedömningen att schablonavgiften under den första perioden hade helt ersatt den företagsskatt som France Télécom årligen skulle ha betalat enligt allmän skattelagstiftning (skäl 33 i det angripna beslutet). Däremot har enligt kommissionen den särskilda skatteordningen under den andra perioden för varje år medfört en underbeskattning för France Télécom.

204 Mot denna bakgrund kunde kommissionen, utan att åsidosätta sin skyldighet att göra en helhetsbedömning av de åtgärder som kunnat komma att anses utgöra statligt stöd, i sin bedömning särskilja den särskilda skatteordningen från schablonavgiften.

— Möjligheten till kompensation

205 Sökandena har gjort gällande att den förmån som France Télécom erhållit genom underbeskattningen från år 1994 till år 2002 mer än väl kompenseras av de schablonavgifter som företaget ålagts från år 1991 till år 1993. För att motivera ett sådant tillvägagångssätt har Republiken Frankrike och France Télécom anfört att det genom lag 90-568 har införts en enda skatteordning och att schablonavgiften enbart var en skatt.

206 Enligt rättspraxis ska kommissionen, när den prövar huruvida en åtgärd ska anses utgöra statligt stöd, beakta samtliga verkningar för den potentielle mottagaren och, i synnerhet, i förekommande fall dra ifrån de specifika kostnader som belastar en förmån (domstolens dom av den 25 juni 1970 i mål 47/69, Frankrike mot kommissionen, REG 1970, s. 487, punkt 7; svensk specialutgåva, volym 1, s. 449).

207 Däremot kan inte den omständigheten i sig att en åtgärd som utgörs av ett undantag ur stödmottagarens synvinkel kompenseras av en specifik pålaga av annat slag, utan samband med undantaget, medföra att undantaget inte ska anses utgöra statligt stöd (domen av den 15 december 2005 i det i punkt 195 ovan nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 34).

208 Frågan huruvida sökandena kan vinna framgång med argumentet att den överbeskattning som France Télécom skulle ha utsatts för från år 1991 till år 1993, till följd av schablonavgiften, kompenserar den underbeskattning som företaget varit föremål för från år 1994 till år 2002 ska således bedömas utifrån schablonavgiftens objektiva särdrag och utifrån frågan om den kan anses ha utgjort en pålaga som hör samman med den förmån för France Télécom som i förekommande fall följt av den särskilda skatteordningen.

209 Genom lag 90-568 infördes en skatteundantagsordning, tillämplig på i synnerhet France Télécom, som kännetecknades av en uppdelning i två faser. Under den första fasen från år 1991 till år 1993 var France Télécom inte underkastat någon annan skatt eller avgift än schablonavgiften. Under den andra fasen, som inleddes år 1994 och då inte hade någon bortre tidsgräns, underkastades France Télécom samtliga skatter enligt allmän skattelagstiftning. Vad gällde kommunala skatter, såsom företagsskatten, var det emellertid skattskyldigt enligt villkor som avvek från allmän skattelagstiftning enligt den särskilda skatteordningen.

210 Det framgår för övrigt av Republiken Frankrikes argumentation, som hänvisar till den rapport om lagförslag som ledde fram till lag 90-568 och som lades fram inför den franska nationalförsamlingen den 11 april 1990, att det undantag från allmän skattelagstiftning som föreskrivs i artikel 19 i den lagen – det vill säga schablonavgiften – motiverades av en strävan att genom en specialskatt skapa motsvarande resurser för statens budget som tidigare, innan France Télécom bildades, genererats genom administrationen av PTT, under nödvändig tid, mot bakgrund av den förväntade omsättningsökningen, så att beskattningen av France Télécom enligt allmän skattelagstiftning gav motsvarande skatteintäkter (se punkt 161 ovan). Schablonavgiften fastställdes vidare varje år till det belopp som avsatts varje år genom budgeten för PTT fram till att France Télécom bildades.

211 Det följer således av schablonavgiftens art, syften och tillfälliga karaktär att den för vart och ett av de år som France Télécom ålagts att betala den ersatt samtliga de skatter och avgifter som företaget normalt sett skulle ha betalat under det ifrågavarande året. Detta inkluderade samtliga direkta skatter som normalt åligger företag – det vill säga, i synnerhet, företagsskatten, men även andra skatter för bolag och fastighetsskatter.

212 Däremot har schablonavgiften, till följd av att den fastställts årligen och varit tillfällig, inte ersatt skatter och avgifter som i förekommande fall inte erlagts under senare år. Upphörandet av schablonavgiften, från och med år 1994, är nämligen resultatet av, utifrån de prognoser som lagstiftaren gjort, det faktum att France Télécom blivit skattskyldigt enligt allmän skattelagstiftning och enligt den särskilda skatteordningen,

såvitt avser företagsskatten, skulle ge jämförbara resurser till staten som de som fram till år 1990 genererats genom administrationen av PTT, vilka resurser schablonavgiften syftade till att säkerställa från år 1991 till år 1993.

213 Således kan inte schablonavgiften anses vara en pålaga som är oupplösligt förbunden med införandet av den särskilda skatteordningen, utan snarare som ett särskilt sätt att beskatta France Télécom för åren före år 1994. Det var således riktigt av kommissionen att inte godta en sådan kompensation som sökandena begärt och att årligen bedöma konsekvenserna av att France Télécom ålagts en särskild skatt.

214 Även om det antas, vilket Republiken Frankrike har gjort gällande, att schablonavgiften enligt fransk rätt uteslutande utgör en skatt, ska det nämligen framhållas att den för åren 1991 till 1993 ersatte alla avgifter till staten som France Télécom hade att utge, och inte bara företagsskatten. En sådan skattelättnad som den särskilda skatteordningen – vilken för France Télécom från år 1994 till år 2002 medfört lägre företagsskatt än vad som skulle ha varit fallet enligt allmän skattelagstiftning – kan emellertid inte kompenseras genom åläggandet av en specifik pålaga av annat slag – i förevarande mål en betalning som ersätter andra pålagor än företagsskatten och, i förekommande fall, utdelning (se, för ett motsvarande synsätt, domen av den 15 december 2005 i det i punkt 195 ovan nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 34).

215 Vidare kan inte den omständigheten i sig att schablonavgiften och den särskilda skatteordningen införts genom lag 90-568 visa att åläggandet av schablonavgift för France Télécom var oupplösligt förbundet med införandet av den särskilda skatteordningen. Den omständigheten att schablonavgiften och den särskilda skatteordningen införts genom samma rättsakt, såsom anförts i punkt 200 ovan, är nämligen inte tillräckligt för att visa att införandet av den särskilda skatteordningen från år 1994 nödvändiggjort införandet av den schablonavgift som skett från år 1991 till år 1993, eller att införandet av schablonavgiften under åren 1991 till 1993 nödvändiggjort införandet av den särskilda skatteordningen från år 1994.

216 Vidare har Republiken Frankrike, med hänsyn till metoderna för fastställande av beloppet för schablonavgift, som för varje år skulle uppgå till det belopp som fram till dess varje år frilagts genom PTT:s bilagda budget, inte visat att metoderna för beskattning för perioden 1991–1993 införts för att därefter genomföra en lägre beskattning för den senare perioden. Tvärtom kan det, utifrån att tillämpningen av den särskilda skatteordningen ursprungligen inte tidsbegränsats, antas att medlemsstaten ansåg att den skatteresursnivå som genererades genom den särskilda skatteordningen var tillräcklig. Avsaknaden av tidsbegränsning är i sig oförenlig med systematiken att schablonavgiften skulle ersätta en otillräcklig beskattning från år 1994.

217 Detta är för övrigt även oförenligt med sökandenas påstående att den särskilda skatteordningen inte syftade till att underkasta France Télécom en mindre betungande beskattning än vad som varit fallet enligt allmän skattelagstiftning. I alla händelser kännetecknas statligt stöd inte av det skäl eller mål som ligger till grund för stödet, utan det definieras i förhållande till verkningarna (se domen i det i punkt 197 ovan nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 46 och där angiven rättspraxis).

218 Härav följer att det var riktigt av kommissionen att inte godta någon kompensation mellan de belopp som France Télécom erlagt i form av schablonavgift från år 1991 till år 1993 och den underbeskattning som i förekommande fall följer av den särskilda skatteordningen för åren 1994 till 2002.

— Huruvida det var fråga om någon underbeskattning

219 Det framgår av skälen 54–59 i det angripna beslutet att kommissionen, för att visa att France Télécom erlagt mindre skatt än det skulle ha betalat om det varit underkastat företagsskatt enligt allmän skattelagstiftning, grundat sig på sifferuppgifter som Republiken Frankrike lämnat under det administrativa förfarandet.

220 Det är utrett att Republiken Frankrike vid i vart fall tre tillfällen under det administrativa förfarandet (se punkterna 39, 43 och 51 ovan) lämnat kommissionen uppgifter som visar att France Télécom varje år från 1994 till 2002 underbeskattats. Det exakta beloppet som det ifrågavarande stödet uppgått till har inte kunnat fastställas av kommissionen till följd av de olika uppgifter som denna medlemsstat lämnat, men kommissionen har i skäl 59 i det angripna beslutet anfört att detta belopp befinner sig inom ett intervall mellan ett minimibelopp och ett maximibelopp, vilka angetts genom ett enkelt återgivande av de uppgifter som de franska myndigheterna lämnat (se även, för ett motsvarande synsätt, domen i det i punkt 87 ovan nämnda målet kommissionen mot Frankrike, punkterna 31–35).

221 Det är visserligen så att de franska myndigheterna under det administrativa förfarandet framhållit att beräkningen av den 15 maj 2003 och beräkningen av den 5 juli 2004 var ungefärliga. De har emellertid, såväl i det administrativa förfarandet som i sina inlagor till förstainstansrätten, hänvisat till dessa uppgifter för att visa att France Télécom ålagts en högre skatt än den som skulle ha utgått med tillämpning av allmän skattelagstiftning under perioden 1991–2002 som helhet.

222 Således angav de franska myndigheterna, till svar på beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet, följande i sin skrivelse av den 15 maj 2003 (se punkt 39 ovan):

”Denna definitiva bedömning, med förbehåll för vad granskningen av kommissionens handlingar och yttranden från berörda parter kan innehålla, bekräftar att France Télécom till följd av den skatteordning som tillämpats på företaget mellan åren 1991 och 2002 inte erhållit någon förmån som kan utgöra statligt stöd.

France Télécom har nämligen, långt ifrån att ha erhållit statligt stöd genom den särskilda skatteordning som gällt för företaget, tvärtom varit föremål för en påtaglig överbeskattning, uppgående till mer än 1,4 miljarder euro, utan uppräkning.”

223 Det kan dock konstateras att de upplysningar som lämnats till kommissionen under det administrativa förfarandet angetts vara uppskattningar, men inte tvivelaktiga vad gäller frågan om förekomsten av en underbeskattning av France Télécom från år 1994 till år 2002.

224 Mot denna bakgrund kan France Télécom inte vinna framgång med det som anförts under förhandlingen, nämligen att de uppgifter som kommissionen hänvisat till i det angripna beslutet är ett resultat av extrapoleringar och saknar samband med verkligheten. Lagligheten av ett beslut avseende statligt stöd ska nämligen bedömas mot bakgrund av de uppgifter som kommissionen kunde ha tillgång till när den antog beslutet (se domstolens dom av den 15 april 2008 i mål C-390/06, Nuova Agricast, REG 2008, s. I-2577, punkt 54 och där angiven rättspraxis).

225 Det var således riktigt av kommissionen att konstatera att France Télécom för varje år från 1994 till 2002 erhållit en selektiv förmån bestående i en underbeskattning.

Huruvida det finns någon motivering utifrån skattesystemets inre sammanhang

226 France Télécom har gjort gällande att underbeskattningen till förmån för företaget var motiverad utifrån skattesystemets allmänna systematik och därmed inte utgör statligt stöd.

227 I artikel 87.1 EG förbjuds statliga stödåtgärder till förmån för vissa företag eller viss produktion, det vill säga selektiva åtgärder (domen av den 15 december 2005 i det i punkt 195 ovan nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 94, se även, för ett motsvarande synsätt, domstolens dom av den 8 november 2001 i mål C-143/99, Adria-Wien Pipeline och Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, REG 2001, s. I-8365, punkt 34).

228 Vid tillämpningen av artikel 87.1 EG ska det fastställas om en statlig åtgärd, inom ramen för en viss rättsordning, kan gynna vissa företag eller viss produktion i jämförelse med andra företag som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i en jämförbar situation, med hänsyn till den målsättning som ska uppfyllas genom den berörda åtgärden (se domen i det i punkt 227 ovan nämnda målet Adria-Wien Pipeline och Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

229 Det följer dock av fast rättspraxis att begreppet statligt stöd inte avser sådana statliga åtgärder som innebär att företag behandlas olika, och som således a priori är selektiva, när denna olika behandling följer av arten eller systematiken hos det skattesystem som åtgärderna utgör en del av (domstolens dom av den 6 september 2006 i mål C-88/03, Portugal mot kommissionen, REG 2006, s. I-7115, punkt 52, se även, för ett motsvarande synsätt, domstolens dom av den 2 juli 1974 i det i punkt 66 ovan nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 33, och av den 15 december 2005 i mål C-148/04, Unicredito Italiano, REG 2005, s. I-11137, punkt 51).

230 En motivering som grundas på skattesystemets art och allmänna systematik avser det inre sammanhanget mellan en skatteåtgärd och den inre logiken i det skattesystem som den utgör en del av (se domen i det i punkt 154 ovan nämnda målet Diputación Foral de Álava mot kommissionen, punkt 59 och där angiven rättspraxis).

231 I förevarande mål kan det knappast betvivlas att det ifrågavarande stödet vid en första anblick är selektivt, eftersom det framgår av lag 90-568 att den särskilda skatteordningen enbart var tillämplig på France Télécom och ett annat företag. Det är nämligen utrett att den särskilda skatteordningen utgör en undantagsordning för beskattning i jämförelse med de bestämmelser som gäller för företagsbeskattning av samtliga företag som i rättsligt och faktiskt hänseende befinner sig i en jämförbar situation med France Télécom, med avseende på de syften som eftersträvas med denna skatt, varvid företagsbeskattningen fastställs utifrån den skattskyldiges förmåga, bedömd utifrån ekonomiska kriterier med hänsyn till omfattningen av den verksamhet som utövas inom den lokala enhetens territorium eller där det är etablerat (se punkterna 16–24 ovan).

232 Vad gäller frågan om den särskilda skatteordningen kan motiveras med hänvisning till skattesystemets art och systematik ska det inledningsvis framhållas att Republiken Frankrike inte framfört något sådant argument, vare sig under det administrativa förfarandet eller inom ramen för förevarande mål. Bevisbördan för att en sådan motivering föreligger ankommer, såsom kommissionen riktigt påpekat, i princip på medlemsstaten. Härav följer att France Télécom inte, inom ramen för förevarande mål, kan åberopa sådana omständigheter som kommissionen inte känt till när den antog det angripna beslutet (se, för ett motsvarande synsätt, domen i det i punkt 224 ovan nämnda målet Nuova Agricast, punkt 54 och där angiven rättspraxis).

233 France Télécom har anfört två skäl till stöd för påståendet att den särskilda skatteordningen motiveras med hänvisning till den inre logiken i det skattesystem som gäller för företag som utövar sin verksamhet i Frankrike.

234 För det första ska syftet med den särskilda skatteordningen ha varit att undvika att intäkterna från den företagsskatt France Télécom betalat skulle ”överföras” från staten till lokala enheter.

235 France Télécom har i detta avseende inte på något sätt visat att det skulle ha varit omöjligt för staten att föreskriva att den företagsskatt som företaget ålagts betala från år 1994 skulle uppbäras på de villkor som anges i allmän skattelagstiftning och därefter överföras till statskassan snarare än till varje lokal enhet där företaget var etablerat.

236 Även om det antas att syftet att den företagsskatt som France Télécom utgav skulle tillföras statskassan kunde motivera det undantag som gällt för företaget, och att företagsskatten utgör en skatt som gick till lokala enheter, kan det således konstateras att sökanden inte visat att samma syfte inte skulle ha kunnat uppnås med åtgärder som inte medfört någon förmån för företaget.

237 France Télécom kan heller inte göra gällande att den selektiva förmån som företaget åtnjutit i alla händelser var en nödvändig konsekvens av att intäkterna från företagsskatten enligt den särskilda skatteordningen gick till statsbudgeten.

238 För det andra har, enligt France Télécom, denna undantagsordning varit nödvändig till följd av svårigheterna att redan år 1991 införa en beskattning kommun för kommun, huvudsakligen på grund av avsaknaden av räkenskaper anpassade till fördelningen av grunderna för företagsskatten.

239 Förstainstansrätten konstaterar emellertid att den särskilda skatteordningen trädde i kraft år 1994, det vill säga under det fjärde året efter omvandlingen av PTT till företag. Även om France Télécom framhållit att de räkenskaper som var nödvändiga för att kunna fastställa företagsskatten vid varje etableringsställe inte var omedelbart tillgängliga år 1990, har företaget inte anfört några skäl som kan visa att uppdelningen av grunderna för företagsskatt kommun för kommun, som företaget slutligen gjort i samband med taxeringen för år 2003, inte kunde ske från början av 1990-talet. De relevanta uppgifterna för taxeringen år 1994 var nämligen affärshändelser under år 1992, som utgjorde referensperiod för denna taxering (se punkt 21 ovan).

240 Således kan inga av de argument som France Télécom anfört visa att den skatteundantagsordning som tillämpats och som har medfört en förmån för företaget har varit motiverat med hänvisning till skattesystemets art och systematik.

241 Det följer av det ovan anförda att inget av de argument som sökandena anfört kan vinna framgång. Talan kan således inte bifallas på Republiken Frankrikes första grund eller France Télécoms andra grund.

6. *Tillämpningen av principen om skydd för berättigade förväntningar*

Parternas argument

242 Republiken Frankrike har, genom sin fjärde grund som åberopats i andra hand, liksom France Télécom, genom den första delen av sin fjärde grund, anfört att enligt artikel 14 i förordning nr 659/1999 får kommissionen inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten och att principen om skydd för berättigade förväntningar och principen om rättssäkerhet utgör en del av de allmänna principerna i gemenskapsrätten. Kommissionen har i sin rapport K (2004) 434 av den 9 februari 2004 om tillämpning av reglerna för statligt stöd på åtgärder för direkt beskattning av företag för övrigt godtagit att principen om skydd för berättigade förväntningar i undantagsfall kan utgöra hinder mot ett beslut om återkrav, i synnerhet när en motsvarande ordning konstaterats inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 87.1 EG eller tidigare förklarats vara förenlig med den gemensamma marknaden.

243 När det gäller omfattningen av denna princips tillämpningsområde har France Télécom gjort gällande att det framgår av domstolens och förstainstansrättens fasta rättspraxis att möjligheten att åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar gäller för alla ekonomiska aktörer hos vilka en gemenskapsinstitution har väckt grundade förhoppningar (domstolens dom av den 11 mars 1987 i mål 265/85, Van den Bergh en Jurgens och Van Dijk Food Products (Lopik) mot EEG, REG 1987, s. 1155, punkt 44).

244 France Télécom har i princip vitsordat att ett företag som mottar stöd endast kan ha berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt om det lämnats med iakttagande av det förfarande som föreskrivs i artikel 88 EG och att en omsorgsfull aktör i normalfallet ska kunna försäkra sig om att detta förfarande har iakttagits. Enligt rättspraxis är det emellertid inte uteslutet för mottagaren att hänvisa till exceptionella omständigheter som kan ha gett upphov till berättigade förväntningar på att det ifrågavarande stödet varit korrekt (domstolens dom av den 20 september 1990 i mål C-5/89, kommissionen mot Tyskland, REG 1990, s. I-3437, punkt 16; svensk specialutgåva, volym 10, s. 499) och kommissionen har godtagit denna möjlighet i sin beslutspraxis (skäl 80

i kommissionens beslut 2004/76/EG av den 13 maj 2003 om den stödordning som Frankrike genomfört till förmån för samordningscentraler och logistikcentrum (EGT L 23, 2004, s. 1).

245 Enligt France Télécoms uppfattning föreligger det i förevarande mål exceptionella omständigheter som kan ge upphov till berättigade förväntningar på ett den särskilda skatteordningen inte utgjorde en förmån som skulle kunna anses utgöra statligt stöd.

246 Republiken Frankrike och France Télécom har anfört att den skatteordning som i förevarande fall granskats av kommissionen infördes genom artiklarna 18–21 i lag 90-568, vilket framgår av i synnerhet punkterna 28, 32 och 61 i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet och av skälen 17 och 21 i det angripna beslutet.

247 Artikel 21 i lag 90-568 har emellertid redan granskats av kommissionens tjänstemän till följd av ett klagomål som ingavs den 4 maj 1990 om de särskilda reglerna om företagsskatt för La Poste. I beslut av den 8 februari 1995 (EGT C 262, s. 11, nedan kallat beslutet avseende La Poste) fastställde kommissionen att den skattemässiga förmån som La Poste erhöll genom artikel 21 i lag 90-568 inte utgjorde statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG. Detta beslut fastställdes av förstainstansrätten i dess dom av den 27 februari 1997 i mål T-106/95, FFSA m.fl. mot kommissionen (REG 1997, s. II-229). Kommissionen hade, vid granskningen av denna bestämmelse, med nödvändighet fått kunskap om bestämmelserna om företagsskatt för France Télécom. Om den hade hyst tvivel angående huruvida de sistnämnda utgjorde statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG borde den, utifrån sin omsorgsplikt, ha inlett ett undersökningsförfarande enligt artikel 88.3 EG. Då något sådant förfarande inte inleddes och mot bakgrund av de exceptionella omständigheterna i förevarande mål har France Télécom och de franska myndigheterna haft berättigade förväntningar på att den ordning för företagsskatt som följer av lag 90-568 var förenlig med artikel 87.1 EG.

248 Republiken Frankrike och France Télécom har åberopat fyra ytterligare argument till stöd för deras påstående att det inte är förenligt med principen om skydd för berättigade förväntningar att återkräva det stöd som kommissionen konstaterat föreligga.

249 För det första liknar omständigheterna i förevarande mål i hög grad de som låg till grund för förstainstansrättens dom av den 1 juli 2004 i mål T-308/00, Salzgitter mot kommissionen (REG 2004, s. II-1933).

250 För det andra var de franska myndigheternas och France Télécoms övertygelse så mycket större som syftet med den särskilda skatteordningen inte var att ge någon som helst förmån till France Télécom, utan enbart att säkerställa att det successiva underkastandet av France Télécom av allmän skattelagstiftning skulle ha en neutral effekt på statskassan. Till skillnad från skattestöd, vilka vanligtvis utgörs av undantag från beskattning eller av skattelättnader, har några sådana åtgärder inte förekommit i förevarande mål. Tvärtom har, fram till år 1999, France Télécom och de franska myndigheterna varit övertygade om att den särskilda skatteordningen medförde en överbeskattning i jämförelse med allmän skattelagstiftning. France Télécom har således inte haft anledning att tro att den särskilda skatteordningen kunde utgöra statligt stöd.

251 För det tredje har kommissionen i sitt beslut 2006/621/EG av den 2 augusti 2004 om det statliga stöd som Frankrike genomfört till förmån för France Télécom (EGT L 257, 2006, s. 11) ansett att ”[France Télécom] haft berättigade förväntningar på att [Republiken] Frankrikes beteende inte utgjorde statligt stöd. Mot bakgrund av det ovanstående anser kommissionen att det skulle strida mot en allmän princip i gemenskapsrätten att återkräva stödet i det föreliggande ärendet” (skäl 264). France Télécom har i förevarande fall inte varit medvetet om att det erhållit en förmån innan de franska myndigheterna genomförde de första simuleringarna. Fram till den tidpunkten, det vill säga i vart fall till år 2000, har France Télécom snarare trott att de särskilda metoderna för dess åläggande av företagsskatt utgjorde en konkurrensnackdel för företaget i dess relationer med lokala enheter. Företaget har för övrigt begärt att den särskilda skatteordningen ska anpassas till den allmänna skattelagstiftningen.

252 För det fjärde hade kommissionen inte, när det angripna beslutet fattades, någon tillräckligt etablerad beslutspraxis, och ingen beskattningsordning som kunde jämföras med de i förevarande mål aktuella åtgärderna hade då ansetts utgöra statligt stöd.

253 Republiken Frankrike har i sin replik bestridit vad kommissionen anfört om att det inte skulle vara möjligt att hänvisa till principen om skydd för berättigade förväntningar eftersom Frankrike inte anmält de ifrågavarande åtgärderna. Både stödmottagaren och den medlemsstat som lämnat stödet får åberopa denna princip. Tillämpningsområdet för den rättspraxis som kommissionen hänvisat till begränsas till mål om fördragsbrott, och denna rättspraxis hindrar inte att en medlemsstat i ett mål om ogiltigförklaring åberopar att denna princip ska iakttas i förhållande till stödmottagaren.

254 Kommissionen har för det första gjort gällande att en medlemsstat inte kan åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar, vare sig i förhållande till medlemsstaten eller till stödmottagaren, när den underlåtit att anmäla det nya stödet till kommissionen. Eftersom Republiken Frankrike underlåtit att anmäla de omtvistade åtgärderna, utgör principen om skydd för berättigade förväntningar inget hinder mot att föreskriva en skyldighet att återkräva stöd som lämnats rättsstridigt (domstolens dom i det i punkt 244 ovan nämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkterna 14 och 17, och av den 11 november 2004 i de förenade målen C-183/02 P och C-187/02 P, Demesa och Territorio Histórico de Álava mot kommissionen, REG 2004, s. I-10609, punkt 44, förstainstansrättens dom av den 15 september 1998 i de förenade målen T-126/96 och T-127/96, BFM och EFIM mot kommissionen, REG 1998, s. II-3437, punkt 69, och av den 10 april 2003 i mål T-366/00, Scott mot kommissionen, REG 2003, s. II-1763, punkt 61).

255 Kommissionen har, för det andra, anfört att den i beslutet angående La Poste varken granskade eller tog ställning till bestämmelserna i lag 90-568 angående den företagsskatt som tillämpades på France Télécom. Då dessa bestämmelser inte anmälts, kan kommissionens tystnad inte tolkas som ett godkännande (domen i de i punkt 254 ovan nämnda målen Demesa och Territorio Histórico de Álava mot kommissionen, punkt 52).

256 Kommissionen har anfört att eftersom förstainstansrätten i domen i det i punkt 247 ovan nämnda målet FFSA m.fl. mot kommissionen har fastslagit att bestämmelserna i lag 90-568 angående La Poste utgjorde stöd som var förenligt med den gemensamma marknaden, kunde inte Republiken Frankrike ha berättigade förväntningar på att de bestämmelser som gällde för France Télécom inte utgjorde statligt stöd. De franska myndigheterna borde därför ha anmält de ifrågavarande bestämmelserna (domen i de i punkt 254 ovan nämnda förenade målen Demesa och Territorio Histórico de Álava mot kommissionen, punkterna 48–50).

257 Kommissionen har, för det tredje, anfört att hänvisningen till beslut 2006/621 saknar verkan, eftersom omständigheterna i förevarande mål och de som låg till grund för det beslutet skiljer sig åt.

258 Kommissionen har, för det fjärde, gjort gällande att den genom att anta det angripna beslutet inte har ändrat sin policy avseende stöd genom skatteåtgärder. Det den gjort är att tillämpa de objektiva rekvisiten i artikel 87.1 EG på omständigheterna i förevarande mål.

Förstainstansrättens bedömning

259 Enligt fast rättspraxis står, även om det inte finns någon särskild bestämmelse därom, möjligheten öppen för varje enskild att åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar i förhållande till en institution som, genom att ge tydliga försäkringar, har väckt grundade förhoppningar (se domen i de i punkt 243 ovan nämnda målen Van den Bergh en Jurgens och Van Dijk Food Products (Lopik) mot EEG, punkt 44, och förstainstansrättens dom av den 21 juli 1998 i de förenade målen T-66/96 och T-221/97, Mellett mot EG-domstolen, REGP, s. I-A-449 och s. II-1305, punkt 104 och där angiven rättspraxis).

260 Tydliga, ovillkorliga och samstämmiga uppgifter från behörig och tillförlitlig källa utgör, oavsett i vilken form de har lämnats, en sådan försäkran. Däremot kan ingen med

framgång göra gällande att denna princip har åsidosatts om administrationen inte har gett någon tydlig försäkran (se förstainstansrättens dom av den 14 februari 2006 i de förenade målen T-376/05 och T-383/05, TEA-CEGOS m.fl. mot kommissionen, REG 2006, s. II-205, punkt 88 och där angiven rättspraxis).

261 Av denna princip, som gör sig särskilt gällande i frågor om kontroll av statligt stöd enligt artikel 14 i förordning nr 659/1999, följer att skyddet för stödmottagarens berättigade förväntningar kan göras gällande (domen i det i punkt 244 ovan nämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkt 16) på villkor att stödmottagaren erhållit tillräckligt tydliga försäkringar genom ett positivt handlande från kommissionen, vilka gjort det möjligt att anta att en åtgärd inte kan anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG. När kommissionen inte uttryckligen tagit ställning till en åtgärd som anmälts till denna medför däremot inte principen om skydd för stödmottagarens berättigade förväntningar att kommissionens inaktivitet skulle hindra att stödet återkrävs (se, för ett motsvarande synsätt, domen i de i punkt 245 ovan nämnda förenade målen Demesa och Territorio Histórico de Álava mot kommissionen, punkt 44).

262 Med hänsyn till den tvingande arten av kommissionens kontroll av statligt stöd enligt artikel 88 EG kan likväl de företag som mottar stöd i princip endast hysa berättigade förväntningar på att ett stöd är tillåtet om det har lämnats med iakttagande av det förfarande som föreskrivs i den bestämmelsen. En omsorgsfull näringsidkare ska nämligen i normalfallet kunna försäkra sig om att detta förfarande har iakttagits. Därmed kan heller inte en medlemsstat vars myndigheter har lämnat stöd utan att iaktta de förfarandebestämmelser som anges i artikel 88 EG åberopa stödmottagarens berättigade förväntningar för att underlåta att vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa ett beslut från kommissionen om att stödet ska återkrävas (se domen i det i punkt 244 ovan nämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkterna 14 och 17, och av den 19 juni 2008 i mål C-39/06, kommissionen mot Tyskland, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 24 och där angiven rättspraxis).

263 Det kan visserligen inte uteslutas att en mottagare av ett rättsstridigt stöd kan åberopa att det förelåg exceptionella omständigheter som medför att han har berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt och att han således kan motsätta sig att återbetala stödet (se, för ett motsvarande synsätt, förstainstansrättens dom i de

i punkt 254 ovan nämnda förenade målen BFM och EFIM mot kommissionen, punkt 70, och av den 5 augusti 2003 i de förenade målen T-116/01 och T-118/01, P & O European Ferries (Vizcaya) och Diputación Foral de Vizcaya mot kommissionen, REG 2003, s. II-2957, punkterna 201 och 204).

264 Det är i förevarande mål utrett att det ifrågavarande stödet inte har anmälts, utan granskats av kommissionen till följd av ett klagomål som gjorts efter att den första delen av stödet – det vill säga underbeskattningen till förmån för France Télécom för år 1994 – beviljats. Härav följer i princip att varken Republiken Frankrike eller France Télécom kan åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar för mottagaren av det ifrågavarande stödet gentemot beslutet om återkrävande, om det inte visas att det föreligger sådana exceptionella omständigheter som kan ha gett upphov till berättigade förväntningar hos France Télécom på att det ifrågavarande stödet är tillåtet.

265 De exceptionella omständigheter som i detta avseende åberopats av Republiken Frankrike och av France Télécom utgörs av att kommissionen granskat artikel 21 i lag 90-568, och därefter, i beslutet angående La Poste, fastslog att den minskning på 85 procent av underlaget, som gällde för La Poste – men inte för France Télécom – enligt artikel 21 punkt I 3 inte utgjorde statligt stöd. Sökandena har anfört att den särskilda skatteordningen införts genom samma artikel och att denna även gällde för La Poste. Kommissionen har emellertid vid denna granskning inte prövat om denna ordning utgjorde statligt stöd.

266 Det ska i detta avseende för det första konstateras att, såsom även sökandena medgett, kommissionen inte på något sätt tagit ställning till den särskilda skatteordningen. Möjligheten att åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar förutsätter dock att stödmottagaren kan visa att han erhållit tydliga försäkringar från administrationen (se punkt 260 ovan).

267 För det andra framgår det av beslutet angående La Poste att övriga bestämmelser i artikel 21 i lag 90-568, i synnerhet de om företagsskatt och den särskilda skatteordningen, inte har granskats. Kommissionens tystnad avseende den särskilda

skatteordningen i beslutet angående La Poste är således inte en tillräcklig omständighet för att ge upphov till berättigade förväntningar hos La Poste, och än mindre hos France Télécom, om att denna skatteordning inte utgör statligt stöd (se, för ett motsvarande synsätt, domen i de i punkt 254 ovan nämnda förenade målen Demesa och Territorio Histórico de Álava mot kommissionen, punkt 44).

268 För det tredje har, vilket kommissionen anfört i sitt svaromål, bedömningen i beslutet angående La Poste om att den ifrågavarande minskningen av skatteunderlaget i det ärendet inte utgjorde statligt stöd förlorat sin giltighet genom förstainstansrättens dom i det i punkt 247 ovan nämnda målet FFSA m.fl. mot kommissionen. Förstainstansrätten fann nämligen, i punkterna 167 och 168 i den domen, att det genom de ifrågavarande bestämmelserna i artikel 21 i lag 90-568 införts ett statligt stöd som omfattades av tillämpningsområdet för artikel 87.1 EG, även om det var förenligt med den gemensamma marknaden till följd av undantaget för offentliga företag i artikel 86.2 EG. Överklagandet av den domen ogillades av domstolen (beslut av den 25 mars 1998 i mål C-174/97 P, FFSA m.fl. mot kommissionen, REG 1998, s. I-1303). Även om det antas att beslutet angående La Poste kunde föranleda Republiken Frankrike och France Télécom att hysa förväntningar om att de åtgärder som föreskrevs i artikel 21 i lag 90-568 inte utgjorde statligt stöd, har dessa förväntningar visat sig vara felaktiga. Dessa förväntningar kan således inte ha varit sådana som principen om skydd för berättigade förväntningar avser att skydda.

269 För det fjärde hade kommissionen ännu inte antagit beslutet angående La Poste när anmälan av det ifrågavarande stödet borde ha skett – det vill säga innan skattebeslutet avseende företagsskatt för France Télécom för beskattningsåret 1994 blev verkställbart.

270 Republiken Frankrike och France Télécom har således inte visat att det förelegat några exceptionella omständigheter som berättigar dem att åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar.

271 Inget av vad sökandena anfört i övrigt föranleder någon annan bedömning.

272 Republiken Frankrike har för det första hänvisat till rapport K (2004) 434 av den 9 februari 2004 om tillämpning av reglerna för statligt stöd på åtgärder för direkt beskattning av företag. Även om det antas att sökanden har avsett att göra gällande att denna rapport är bindande för kommissionen, är det tillräckligt att framhålla att det i rapporten särskilt angetts att ”den omständigheten att en del av en skatteordning godkänts innebär inte på något sätt att övriga delar av samma ordning är förenliga med fördragets bestämmelser”. Således innebär redan rapportens lydelse att det är uteslutet att göra gällande att godkännandet av den åtgärd som införts genom artikel 21 punkt I 3 i lag 90-568 skulle leda till slutsatsen att de åtgärder som införts genom artikelns övriga bestämmelser är godkända.

273 För det andra kan Republiken Frankrike inte vinna framgång med argumentet att omständigheterna i förevarande mål liknar dem som ledde fram till domen i det i punkt 249 ovan nämnda målet Salzgitter mot kommissionen. I det målet fastslog förstainstansrätten att den omständigheten att stödmottagaren inte kan åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar på grund av att stödet inte anmälts inte hindrar denne från att åberopa att rättssäkerhetsprincipen åsidosatts.

274 Omständigheterna som ledde fram till domen i det i punkt 249 ovan nämnda målet Salzgitter mot kommissionen var dock speciella. Bland annat beslutades det att inte göra några invändningar mot den bestämmelse enligt vilken det ifrågavarande stödet lämnats. Vidare togs beslutet delvis och underförstått tillbaka, kommissionen ändrade sin bedömning, det förelåg en osäkerhet om huruvida en förändrad tillämpning av den ifrågavarande bestämmelsen behövde anmälas, och kommissionen hade under lång tid förhållit sig passiv trots att den väl kände till förekomsten av det ifrågavarande stödet.

275 Om man jämför med förevarande mål har bestämmelserna i lag 90-568 – på vilka den särskilda skatteordningen grundats – inte anmälts till kommissionen. De har därmed inte kunnat vara föremål för något beslut att inte göra några invändningar.

276 För det tredje kan, i detta avseende, sökandena inte vinna framgång med argumentet att Republiken Frankrike kunde underlåta att anmäla den särskilda skatteordningen, eftersom det inte var uppenbart att den franska lagstiftaren hade för avsikt att lämna statligt stöd till France Télécom. Dels saknar medlemsstatens avsikter betydelse för frågan huruvida det föreligger en stödåtgärd (se punkt 198 ovan), dels är en anmälan av en åtgärd som kan medföra en förmån för ett företag den metod som står till buds, föreskriven i fördraget, för att medlemsstaterna ska kunna försäkra sig om att de inte lämnar otillåtet statligt stöd och för att företagen ska kunna försäkra sig om att de inte erhåller sådant stöd. Eftersom den särskilda skatteordningen utgjorde en metod för åläggande av företagsskatt som avvek från allmän skattelagstiftning och avsåg två företag, kunde det inte på förhand uteslutas att dessa utgjorde statligt stöd. Det är utrett att den särskilda skatteordningen inte anmälts till kommissionen. En stödmottagare kan inte, förutom om exceptionella omständigheter föreligger, hysa berättigade förväntningar på lagligheten av en stödåtgärd då den verkställts utan att den i förväg anmälts till kommissionen, vilket innebär att den är otillåten enligt artikel 88.3 EG (se, för ett motsvarande synsätt, domen i de i punkt 254 ovan nämnda förenade målen Demesa och Territorio Histórico de Álava mot kommissionen, punkt 45).

277 För det fjärde – såsom kommissionen anfört – är de villkor på vilka ett skydd för berättigade förväntningar kan göras gällande utmärkande för varje fall. Den omständigheten att kommissionen godtagit att France Télécom kunde åberopa nämnda princip i det ärende som ledde fram till beslut 2006/621 är således i sig irrelevant för huruvida företaget kan ha skydd för sådana förväntningar i förevarande mål.

278 För det femte godtar förstainstansrätten slutligen inte Republiken Frankrikes argument att det inte förelåg någon etablerad beslutspraxis från kommissionens sida i denna fråga. Även om det antogs att det inte fanns någon sådan beslutspraxis, utgör det nämligen inte något stöd för att sökandena kunde ha berättigade förväntningar på att den särskilda skatteordningen inte utgör statligt stöd.

279 Förstainstansrätten godtar således inte sökandenas argument. Talan kan följaktligen inte bifallas på Republiken Frankrikes fjärde grund eller på den första delen av France Télécoms fjärde grund.

7. *Huruvida det är möjligt att föreskriva att ett stöd ska återkrävas med ett obestämt belopp och huruvida rättssäkerhetsprincipen har iakttagits*

Parternas argument

280 France Télécom har, genom den andra delen av sin fjärde grund, gjort gällande att möjligheten att exakt fastställa det belopp till vilket ett stöd som inte är förenligt med den gemensamma marknaden uppgått till är ett villkor för att det ska kunna återkrävas, och att det strider mot rättssäkerhetsprincipen att ange ett hypotetiskt belopp som ska återkrävas.

281 France Télécom har anfört att rättssäkerhetsprincipen inte är begränsad till sådana villkor som krävs för att ge upphov till berättigade förväntningar hos stödmottagaren (domen i det i punkt 249 ovan nämnda målet Salzgitter mot kommissionen) och att det enligt denna princip krävs att varje rättsakt från administrationen som medför rättsverkningar är klar och precis, så att den berörde på ett otvetydigt sätt kan känna till sina rättigheter och skyldigheter och vidta åtgärder i enlighet därmed (domstolens dom av den 1 oktober 1998 i mål C-279/95 P, Langnese-Iglo mot kommissionen, REG 1998, s. I-5609, punkt 78). I enlighet med denna princip är kommissionen således skyldig att lämna Republiken Frankrike uppgifter som gör det möjligt att utan alltför stora svårigheter fastställa det stödbelopp som ska återkrävas och, i synnerhet, fastställa parametrar som gör det möjligt att bestämma omfattningen av de konkurrensbegränsande förmåner som lämnats France Télécom (domstolens dom av den 12 juli 1973 i mål 70/72, kommissionen mot Tyskland, REG 1973, s. 813, svensk specialutgåva, volym 2, s. 117, av den 13 juli 1988 i mål 102/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1988, s. 4067, punkt 33, och av den 12 oktober 2000 i mål C-480/98, Spanien mot kommissionen, REG 2000, s. I-8717, punkt 25).

282 Kommissionen har emellertid endast upplysningsvis angett ett intervall utan att ange de nödvändiga parametrarna för bestämmande av det stödbelopp som ska återkrävas. Det angripna beslutet kan således inte anses medföra klara och precisa rättsverkningar, vilket utgör ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen.

283 I praktiken är det omöjligt att exakt fastställa skillnaden mellan den företagsskatt som France Télécom ålagts för åren före år 2003 och de skattebelopp som France Télécom skulle ha betalat om de ålagts med tillämpning av allmän skattelagstiftning.

284 France Télécom har nämligen ingen systematisk bokföring som gör det möjligt att i efterhand fastställa grunderna för beskattning kommun för kommun. De första tillgängliga uppgifterna rör nämligen år 2001, som enligt artikel 1467 A i den allmänna skattelagen utgör referensperiod för den skatt som ska erläggas för år 2003 (se punkt 21 ovan). France Télécom har omkring 19 000 etableringar och antalet har varierat påtagligt mellan åren 1991 och 2000, vilket gör det omöjligt att i efterhand göra någon reell bedömning av grunderna för beskattning för åren före år 2001.

285 Dessutom medför den omständigheten att det inte går att fastställa grunderna för beräkning av den skatt som France Télécom normalt skulle ha haft att betala att det också är omöjligt att fastställa de lokala skattenivåer som faktiskt varit tillämpliga. Dessa är för övrigt inte längre tillgängliga. De belopp som angetts till kommissionen i maj 2003 har, för åren 1994 till 1999, erhållits utifrån ett nationellt medelvärde av skatten för France Télécom, bestämd genom linjär extrapolering av ett viktat nationellt medelvärde.

286 De uppgifter som lämnades i juli 2004 är mer tillförlitliga, då de fastställts utifrån de belopp som faktiskt fastställts för France Télécom enligt allmän skattelagstiftning för år 2003, men även de grundas, vad gäller tidigare år, på en fiktiv rekonstruktion genom extrapolering.

287 Mot den bakgrunden är de uppgifter som Republiken Frankrike lämnat under det administrativa förfarandet endast preliminära och är mycket ungefärliga, vilket kommissionen underrättats om i vederbörlig ordning. Detta har för övrigt beaktats av administrationen, vilket framgår av protokollet från kommissionsledamöternas kollegium under vilket det angripna beslutet antogs. Det är således omöjligt att fastställa det exakta beloppet av den förmån som France Télécom ska ha erhållit utifrån de parametrar som angetts i det angripna beslutet. Kommissionen fann, i besluten 2003/216 och 2006/621, att det var omöjligt att fastställa omfattningen av de stöd som identifierats och därav dragit slutsatsen att det inte var möjligt att återkräva stöden.

288 Kommissionen har inledningsvis anfört att den, enligt fast rättspraxis, kan begränsa sig till att konstatera att det föreligger en skyldighet att återkräva stödet och lämna till nationella myndigheter att bestämma det exakta belopp som ska återkrävas.

289 Kommissionen har vidare anfört att avsaknaden av tillförlitliga räkenskaper inte utgör något hinder för återbetalning av stöd när detta klart kan identifieras. Det ifrågavarande stödet har i det angripna beslutet klart identifierats som den underbeskattning som motsvarar skillnaden mellan den företagsskatt som France Télécom skulle ha ålagts betala om företaget varit underkastat allmän skattelagstiftning och vad företaget faktiskt betalt från år 1994 till år 2002. Den närmare kvantifieringen av det ifrågavarande stödet påverkar inte det angripna beslutets laglighet, utan är något som hör till verkställigheten av beslutet, vilken grundas på den skyldighet att samarbeta lojalt som föreligger mellan kommissionen och medlemsstaterna enligt artikel 10 EG.

290 Det är i detta avseende tillåtet att göra en extrapolering utifrån tillgängliga uppgifter. Denna metod har för övrigt använts av Republiken Frankrike under det administrativa förfarandet och har lett till två serier av resultat, vilka i det angripna beslutet använts för att preliminärt ange det intervall inom vilket det belopp som ska återkrävas befinner sig.

291 Det förhållandet att beloppen angetts preliminärt har vederbörligen beaktats av kommissionsledamöternas kollegium (PV (2004) 1667 av den 19 och 20 juli 2004, punkt 20.1, s. 34), varför uttrycket ”preliminärt” tillagts i skäl 59 i det angripna beslutet genom en rättelse som utfärdades den 19 januari 2005 (K (2005) 75) och delgavs Republiken Frankrike samma dag.

292 För det andra kan påståendet att det skulle vara omöjligt att rekonstruera de skattebelopp som France Télécom skulle ha haft att betala om det varit underkastat allmän skattelagstiftning inte vara allvarligt menat.

293 De franska myndigheterna har nämligen successivt grundat sig på två uppsättningar av uppgifter, som lämnades den 15 maj 2003 och den 29 januari 2004, vilka angavs vara tillräckligt tillförlitliga för att visa att France Télécom inte erhållit någon förmån under perioden 1991–2002. Det var först när de förstod att kommissionen inte skulle godta någon kompensation mellan den schablonavgift som ålagts France Télécom för perioden från år 1991 till år 1993 och den underbeskattning som följt av den särskilda skatteordningen för åren 1994 till 2002 som Republiken Frankrike gjorde gällande att dess beräkningar inte var tillförlitliga.

294 För det andra saknas all grund för påståendet att de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa beloppet för den företagsskatt som normalt skulle ha ålagts France Télécom för åren 1994 till 2002 inte är tillgängliga.

295 Det är nämligen osannolikt att France Télécom inte med tillräcklig precision skulle kunna känna till den geografiska fördelningen av sina etableringar under en period som inte är så avlägsen. När det gäller de skattesatser som för de aktuella åren fastställts genom omröstning i de lokala församlingarna i de områden där France Télécom var etablerat, rör det sig om offentliga uppgifter vars försvinnande ter sig helt oförklarligt.

Förstainstansrättens bedömning

296 Det ska inledningsvis framhållas att Republiken Frankrike till svar på förstainstansrättens frågor anfört att den efter domen i det i punkt 93 ovan nämnda målet kommissionen mot Frankrike återkallade den femte grunden för sin talan, i vilken den gjorde gällande att omöjligheten att fastställa det exakta beloppet för det ifrågavarande stödet utgör hinder mot återkrävande av stödet och att den provisoriskt verkställt vad som anges i artikel 2 i det angripna beslutet. Det är därför enbart det som France Télécom anfört som förstainstansrätten kommer att beakta.

297 Enligt fast rättspraxis är kommissionen inte skyldig att i ett beslut om skyldighet att återkräva ett otillåtet stöd exakt ange det belopp som ska återkrävas. De krav som följer av gemenskapsrätten på detta område inskränker sig nämligen till att återkravet av det rättsstridigt beviljade stödet ska leda till ett återställande av den situation som förelåg innan stödet gavs och att denna återbetalning ska genomföras enligt de bestämmelser som föreskrivs i nationell rätt, under förutsättning att dessa bestämmelser inte inverkar negativt på gemenskapsrättens räckvidd och verkan (se domen i det i punkt 184 ovan nämnda målet Ladbroke Racing mot kommissionen, punkt 187 och där angiven rättspraxis).

298 Det är således tillräckligt att fastställandet av det belopp som ska återkrävas kan ske utan orimliga svårigheter utifrån de uppgifter som angetts i beslutet (domen av den 13 juli 1988 i det i punkt 281 ovan nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 33).

299 Kommissionen kan således begränsa sig till ett konstaterande att mottagaren är skyldig att återbetala det ifrågavarande stödet och till att överlämna uppgiften att beräkna det exakta återbetalningspliktiga stödbeloppet till de nationella myndigheterna, i synnerhet när det vid beräkningen är nödvändigt att ta hänsyn till skattesystem eller system för social trygghet för vilka närmare bestämmelser anges i tillämplig nationell lag (domen av den 12 oktober 2000 i det i punkt 281 ovan nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 26, och i punkt 184 ovan nämnda målet Ladbroke Racing mot kommissionen, punkt 188).

300 Kommissionens frihet att avstå från att ange det exakta stödbelopp som ska återkrävas medför emellertid inte att den fritas från skyldigheten att iaktta rättssäkerhetsprincipen, enligt vilken en rättsakt som medför rättslig verkan ska vara klar och precis, så att den berörde på ett otvetydigt sätt kan känna till sina rättigheter och skyldigheter och vidta åtgärder i enlighet därmed (domen i det i punkt 281 ovan nämnda målet Langnese-Iglo mot kommissionen, punkt 78).

301 Kommissionen har i förevarande mål angett, i skäl 59 i det angripna beslutet, att det ifrågavarande stödet uppgått till mellan 798 miljoner och 1,14 miljarder euro. Härav följer att beloppet 798 miljoner euro ska anses utgöra det lägsta stödbeloppet att återkräva enligt artikel 2 i det angripna beslutet. Artikeldelen i ett beslut om statligt stöd kan nämligen inte skiljas från skälen för beslutet, på så sätt att beslutet om nödvändigt ska tolkas utifrån de skäl som lett fram till dess antagande. Beloppsintervallet inom vilket det ifrågavarande stödet befunnit sig är inte preliminärt. Det angripna beslutet innehåller således sådana uppgifter som gör det möjligt för Republiken Frankrike att själv utan orimliga svårigheter fastslå det definitiva beloppet att återkräva (se, för ett motsvarande synsätt, domen i det i punkt 87 ovan nämnda målet kommissionen mot Frankrike, punkterna 31–40 och där angiven rättspraxis).

302 För det första har, i skäl 42 i det angripna beslutet, det ifrågavarande stödet klart definierats som ”skillnaden mellan den kommunala företagsskatt som [France Télécom] faktiskt betalat och den som borde ha betalats enligt allmän skattelagstiftning från den 1 januari 1994 till den 1 januari 2003”.

303 För det andra har kommissionen, i skälen 54–60 i det angripna beslutet, redovisat de beräkningar som den erhållit från Republiken Frankrike under det administrativa förfarandet och grundat sin bedömning av omfattningen av det ifrågavarande stödet på dessa uppgifter. Kommissionen har således, med rätta, anfört att approximationer av vilket belopp det ifrågavarande stödet uppgått till, såsom de som använts i förevarande mål, är tillåtna när medlemsstaten och företaget inte kan genomföra en exakt beräkning av den förmån som France Télécom har erhållit.

304 Eftersom beräkningen av det stödbelopp som ska återkrävas utan orimliga svårigheter kan göras utifrån uppgifterna i det angripna beslutet, var det tillåtet för kommissionen att, i skälen 59 och 60 i beslutet, fastslå att det exakta belopp som ska återkrävas ska fastställas av de franska myndigheterna vid genomförandet av beslutet.

305 Härav följer att France Télécom inte kan göra gällande att rättssäkerhetsprincipen åsidosatts genom skyldigheten att återkräva det ifrågavarande stödet, på grund av att det skulle vara omöjligt att fastställa till vilket belopp stödet uppgått. Talan ska således inte bifallas på den andra delen av France Télécoms fjärde grund.

8. *Tillämpning av preskriptionsreglerna*

Parternas argument

306 Republiken Frankrike och France Télécom har som tredje grund gjort gällande att enligt artikel 15 i förordning nr 659/1999 gäller en preskriptionstid på tio år för kommissionens befogenheter att återkräva stöd och att preskriptionsfristen löper från den dag då stödet beviljas mottagaren antingen som individuellt stöd eller på grundval av en stödordning.

307 Både Republiken Frankrike och France Télécom har bestridit vad kommissionen anfört om att de ifrågavarande stödåtgärderna lämnats inom ramen för en stödordning och att preskriptionsfristen började löpa när det första stödet faktiskt lämnades till France Télécom, det vill säga den 1 januari 1994.

308 De anser tvärtom att enligt rättssäkerhetsprincipen ska preskriptionsfristen löpa från den dag då en bindande rättsakt för den ifrågavarande åtgärden utfärdats, det vill säga den 2 juli 1990 när lag 90-568, i vars artikel 21 de särskilda skattebestämmelser som ska tillämpas på France Télécom från år 1994 klart och precist har angetts, promulgerades och trädde i kraft. De har anfört sex argument till stöd för denna inställning.

309 För det första anser kommissionen att medlemsstaterna åsidosätter sin skyldighet att anmäla nytt stöd enligt artikel 88.3 EG när de angetts i en bindande rättsakt avseende stödet, oberoende av när betalning sker.

310 För det andra har, såvitt avser anmälan av nytt stöd, kommissionens beslutspraxis bekräftats i rättspraxis (förstainstansrättens dom av den 14 januari 2004 i mål T-109/01, Fleuren Compost mot kommissionen, REG 2004, s. II-127, punkt 74).

311 För det tredje påverkar inte den omständigheten att det påstådda stödet lämnats varje år fastställandet av preskriptionsfristen, eftersom förordning nr 659/1999 inte innehåller någon bestämmelse motsvarande den som gäller fortlöpande överträdelser av konkurrensbestämmelserna.

312 För det fjärde utgör skattebestämmelserna i lag 90-568 inte någon stödordning i den mening som avses i statsstödsreglerna, eftersom dess bestämmelser endast gäller för ett enda företag, de har införts genom en enda statlig åtgärd som inte ändrades innan den upphävdes, det inte krävts någon ytterligare åtgärd för deras tillämpning och de inte syftade till att ge företaget någon förmån.

313 För det femte anges i artikel 15 i förordning nr 659/1999 att preskriptionsfristen börjar löpa när stödet ”beviljas” och inte när det ”lämnas”, oavsett språkversion (till exempel ”concedido” på spanska, ”granted” på engelska, ”gewährt” på tyska och ”vienne concesso” på italienska). Lydelsen av artikel 15 skiljer sig vidare från lydelsen av artikel 14 i samma förordning, där det anges att ränta ska betalas från att stödet ”stod till stödmottagarens förfogande”. En preskriptionsfrist från när stödet beviljas är slutligen förenlig med kommissionens beslutspraxis (beslut 2002/14/EG av den 12 juli 2000 om de stödåtgärder Frankrike genomfört till förmån för Scott Paper SA/Kimberly-Clark (EGT L 12, 2002, s. 1), fastställt genom förstainstansrättens dom i det i punkt 254 ovan nämnda målet Scott mot kommissionen).

314 För det sjätte utgör kommissionens synsätt, nämligen att stödet ska anses ha beviljats vid den tidpunkt då det kan beräknas, en källa till rättsosäkerhet, då ingen bestämd tidpunkt kan fastställas utifrån detta villkor.

315 De franska myndigheterna och France Télécom har anfört att kommissionens första begäran om upplysningar gjordes den 28 juni 2001, vilket är mer än tio år efter den 2 juli 1990. Eftersom återkravet av det ifrågavarande stödet är preskriberat ska det angripna beslutet ogiltigförklaras.

316 Republiken Frankrike har i sin replik bestridit relevansen av den rättspraxis som kommissionen hänvisat till i sitt svaromål, liksom relevansen av frågan huruvida det ifrågavarande stödet utgjorde ett befintligt stöd oberoende av tillämpningen av artikel 15 i förordning nr 659/1999. De franska myndigheterna har tillagt att det som kommissionen anfört – nämligen att det, när det gäller en stödordning, ska skiljas mellan å ena sidan den tidpunkt när rättsliga åtaganden avseende stödet sker och, å andra sidan, den tidpunkt från vilken varje stöd kan beräknas – inte vinner stöd av artikel 15 i förordning nr 659/1999.

317 Kommissionen har bestridit dessa påståenden.

Förstainstansrättens bedömning

318 Enligt artikel 15.1 i förordning nr 659/1999 ska en preskriptionstid på tio år gälla för kommissionens befogenheter att återkräva stöd.

319 I artikel 15.2 i samma förordning föreskrivs följande:

”Preskriptionstiden skall börja den dag då det olagliga stödet beviljas mottagaren antingen som individuellt stöd eller på grundval av en stödordning. Preskriptionstiden skall avbrytas av varje åtgärd avseende det olagliga stödet som vidtas av kommissionen eller av en medlemsstat som agerar på kommissionens begäran. Vid varje avbrott skall tiden börja räknas på nytt. Preskriptionstiden skall avbrytas under den tid då kommissionens beslut är föremål för förfaranden vid Europeiska gemenskapernas domstol.”

320 Det följer av de ovan återgivna bestämmelserna i artikel 15.2 i förordning nr 659/1999 att preskriptionsfristen börjar löpa när det stöd angående vilket kommissionen föreskriver en återbetalningsskyldighet kan anses beviljat, det vill säga, i de fall när beviljandet av stödet är beroende av att bindande rättsakter antas, den tidpunkt när dessa rättsakter antas (domen i det i punkt 310 ovan nämnda målet Fleuren Compost mot kommissionen, punkt 74, se, för ett motsvarande synsätt, domen i det i punkt 254 ovan nämnda målet Scott mot kommissionen, punkterna 3 och 57).

321 Republiken Frankrike och France Télécom anser i förevarande mål att den bindande rättsakt genom vilken det ifrågavarande stödet beviljats är lag 90-568 av den 2 juli 1990. Preskriptionsfristen skulle således ha löpt ut den 1 juli 2000 och kommissionen har inte vidtagit någon åtgärd för att avbryta denna preskriptionsfrist, eftersom den första begäran om upplysningar lämnades till Republiken Frankrike den 28 juni 2001.

322 Kommissionen har emellertid, i skäl 42 i det angripna beslutet, definierat den förmån som utgjort det statliga stödet som ”skillnaden mellan den kommunala företagsskatt som [France Télécom] faktiskt betalat och den som borde ha betalats enligt allmän skattelagstiftning från den 1 januari 1994 till den 1 januari 2003”. Kommissionen har således inte ansett att stödet utgörs av de särskilda skattebestämmelser som gällde för France Télécom, utan av underbeskattningen bestående i skillnaden mellan den företagsskatt som företaget skulle ha betalat om det varit underkastat allmän skattelagstiftning och den som företaget faktiskt ålagts att betala enligt de särskilda skattebestämmelser som gällt för företaget (se punkt 201 ovan).

323 Det följer av den omständigheten att företagsskatten utgår årligen (se punkt 202 ovan) att förekomsten av en förmån för France Télécom varje år var beroende av frågan huruvida tillämpningen av den särskilda skatteordningen medförde att France Télécom ålades att betala en företagsskatt som var lägre än den som skulle ha fastställts enligt allmän skattelagstiftning. Denna fråga är beroende av omständigheter som ligger utanför den särskilda skatteordningen, i synnerhet de skattesatser som för varje år genom omröstning fastställdes av de lokala enheter där France Télécom var etablerat.

324 Det ifrågavarande stödet kan således inte anses ha beviljats i den mening som avses i artikel 15.2 i förordning nr 659/1999 före år 1994, eftersom det först då antagits bindande rättsakter utifrån vilka det för första gången kunnat konstateras en underbeskattning. Vad sökandena anfört i detta avseende kan inte godtas, då det, i de fall när det genom en rättsakt antas en särskild ordning som är tillämplig i framtiden,

skulle innebära att preskriptionsfristen började löpa vid en tidpunkt då det är omöjligt att med säkerhet fastställa huruvida denna ordning medför en förmån som kan anses utgöra statligt stöd.

325 Således hade inte den preskriptionsfrist som föreskrivs i artikel 15 i förordning nr 659/1999 löpt ut den 28 juni 2001, när en begäran om upplysningar lämnades till Republiken Frankrike. Således började en ny preskriptionsfrist att löpa vid denna tidpunkt. Den hade inte löpt ut den 2 augusti 2004 då det angripna beslutet antogs.

326 Härav följer att talan inte ska bifallas på den tredje grund som Republiken Frankrike och France Télécom åberopat.

327 Det följer av allt vad som ovan anförts att talan inte ska bifallas på någon av de grunder som sökandena åberopat. Deras yrkanden om ogiltigförklaring av det angripna beslutet ska således lämnas utan bifall.

Rättegångskostnader

328 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Frankrike och France Télécom ska ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Frankrike och France Télécom har tappat målen ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

följande:

1) Talan i båda målen ogillas.

2) Republiken Frankrike och France Télécom SA ska ersätta rättegångskostnaderna.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 30 november 2009.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Tillämpliga bestämmelser . . . . . II - 4324

1. De tillämpliga statsstödsbestämmelserna . . . . . II - 4324

2. Bestämmelserna om kommissionens beslutsfattande . . . . . II - 4329

Målens bakgrund . . . . . II - 4331

1. Bildandet av France Télécom . . . . . II - 4331

2. Tillämpligheten av företagsskatt för France Télécom . . . . . II - 4332

Allmänna bestämmelser för företagsskatten . . . . . II - 4332

Bestämmelser som tillämpats på France Télécom . . . . . II - 4334

Principen om beskattning enligt allmän skattelagstiftning . . . . . II - 4334

Schablonavgift . . . . . II - 4334

Särskild beskattningsordning . . . . . II - 4335

3. Det administrativa förfarandet . . . . . II - 4336

4. Det angripna beslutet . . . . . II - 4339

Förfarandet och parternas yrkanden . . . . . II - 4348

Rättslig bedömning . . . . . II - 4351

1. Sammanfattning av de grunder som åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring II - 4351

2. Huruvida kommissionen iakttog reglerna för kommissionens beslutsfattande . . . . . II - 4352

Parternas argument . . . . . II - 4352

Förstainstansrättens bedömning . . . . . II - 4355

3. Huruvida kommissionen iakttog Republiken Frankrikes rätt till försvar . . . . . II - 4360

Parternas argument . . . . . II - 4360

Förstainstansrättens bedömning . . . . . II - 4361

4. Huruvida kommissionen iakttog France Télécoms processuella rättigheter . . . . . II - 4364

Parternas argument . . . . . II - 4364

Förstainstansrättens bedömning . . . . . II - 4365

5. Förekomsten av statligt stöd . . . . . II - 4367

Parternas argument . . . . . II - 4367

Motiveringar avseende skattesystemets allmänna uppbyggnad . . . . . II - 4367

Schablonavgiftens art . . . . . II - 4368

Den odelbara arten av den skatteordning som gällde för France Télécom under perioden 1991–2002 . . . . . II - 4371

Nödvändigheten av en kompensation . . . . . II - 4372

Förstainstansrättens bedömning . . . . . II - 4376

Förekomsten av en förmån . . . . . II - 4376

— Huruvida det var möjligt att pröva den särskilda skatteordningen oberoende av schablonavgiften . . . . . II - 4378

— Möjligheten till kompensation . . . . . II - 4380

— Huruvida det var fråga om någon underbeskattning . . . . . II - 4383

Huruvida det finns någon motivering utifrån skattesystemets inre sammanhang . . II - 4385

6. Tillämpningen av principen om skydd för berättigade förväntningar . . . . . II - 4389

Parternas argument . . . . . II - 4389

Förstainstansrättens bedömning . . . . . II - 4393

7. Huruvida det är möjligt att föreskriva att ett stöd ska återkrävas med ett obestämt belopp och huruvida rättssäkerhetsprincipen har iakttagits . . . . . II - 4399

Parternas argument . . . . . II - 4399

Förstainstansrättens bedömning . . . . . II - 4403

8. Tillämpning av preskriptionsreglerna . . . . . II - 4405

Parternas argument . . . . . II - 4405

Förstainstansrättens bedömning . . . . . II - 4408

Rättegångskostnader . . . . . II - 4410